

Catalunya Cristiana

Setmanari d'informació
i de cultura religiosa
ANY XLIV | NÚM. 2262
2,90€ | 22 GENER 2023

Agustí Codinach

Captivats per la Paraula

Del 22 al 28 de gener se celebra la VII Setmana de la Bíblia amb el lema «Us anunciem allò que hem vist i sentit» (1Jn 1,3)

P 3 i 8-12

**Ecumenisme
a Terra Santa**

P 20-21

ràdio estel

de 8 h a 10.30 h i de 10.30 h a 14 h
El matí a Ràdio Estel

de 14 h a 15 h
Estel migdia

de 15 h a 18 h
La caravana

de 18 h a 18.45 h
Sense distància

de 20 h a 21 h
Camins

Barcelona, 106.6 / Tarragona, 100.6 / Girona, 103.4 / Lleida, 91.5 / Catalunya Central, 93.7 / Tortosa, 90.1
Vic, 98.4 / El Garraf, 96.8 / La Cerdanya, 104.4 / La Seu d'Urgell, 105.0 / Andorra, 107.5 / Era Val d'Aran, 106.0

www.radioestel.cat

SEGUEIX-NOS

Download on the
App Store

BAIXA A
Google Play

Familiaritzar-nos amb la Bíblia

Aquesta serà la setena edició en què de forma ininterrompuda les diòcesis amb seu a Catalunya celebren la Setmana de la Bíblia com una forma de donar a conèixer i d'aprofundir en la Paraula. La celebració de la Setmana de la Bíblia a casa nostra és patrocinada per la Conferència Episcopal Tarraconense i promoguda per l'Associació Bíblica de Catalunya, el Centre de Pastoral Litúrgica, l'Editorial Claret, Ràdio Estel, *Catalunya Cristiana*, la Fundació Escola Cristiana de Catalunya i l'abadia de Montserrat.

A partir del 2019, que és quan el papa Francesc va instituir el Diumenge de la Paraula de Déu perquè se celebrés el III diumenge de durant l'any, aquesta iniciativa de casa nostra es va englobar amb la de l'Església universal. Per tant, enguany, del 22 al 28 de gener tindrà lloc la VII Setmana de la Bíblia amb el lema «Us anunciem allò que hem vist i sentit» (1Jn 1,3).

Per tal de difondre la Setmana de la Bíblia i que s'organitzin activitats, celebracions, cursos que ajudin a animar bíblicament la vida de les comunitats... s'ha editat un cartell, que els bisbats fan arribar a les parròquies i comunitats. També es pot descarregar al web de la Setmana una nova carpeta, en format digital, de la col·lecció *Llegir la Bíblia en grup*. Es tracta de la corresponent a l'evangeli de sant Mateu.

Durant la Setmana de la Bíblia, en moltes parròquies, escoles i comunitats cristianes s'organitzen activitats orientades a fomentar la lectura i el coneixement de l'Esclatúra, instrument fonamental en la revelació de Déu i en la relació del creient amb ell. Es poden consultar tots els actes programats al web www.setmanadelabiblia.cat.

La finalitat la va expressar el papa Francesc quan va instituir la Jornada de la Paraula de Déu mitjançant la carta apostòlica en forma de *motu proprio*, *Aperuit illis*: «Per fer créixer en el poble de Déu la familiaritat religiosa i assídua amb la Sagrada Esclatúra.»

En el Primer Pla d'aquesta setmana, a cura de la redactora Rosa María Jané, aprofundim precisament en aquesta idea tan necessària de familiaritzar-nos amb la Bíblia en tres àmbits molt concrets: la família, l'escola i la catequesi. I, per tant, amb la mirada molt focalitzada en infants i joves. Oferim recursos concrets per donar a conèixer i aprofundir la Bíblia amb els alumnes, els fills o els nets.

La Bíblia, llibre de llibres, és el fonament de la nostra fe i de la nostra cultura, i no podem escatimar recursos ni mitjans a l'hora de donar-la a conèixer. Per tant, cerquem maneres entre tots de familiaritzar-nos-hi. La Setmana de la Bíblia és una bona ocasió per impulsar-ho i tenir-ho present.

Contingut

03	Editorial
05	La setmana
06	Opinió
08	En primer pla
13	Vida eclesial
23	Anàlisi
26	L'entrevista
30	Carta dominical
32	Bíblia
34	Litúrgia
36	Cultura
38	Societat
46	Agenda
47	Des del carrer

El doctor Ramon Corts publica un volum dedicat al cardenal Vidal i Barraquer

PÀGINA 16-18

22
Lluís Magriñà, in memoriam

Gloria Liliana Franco, presidenta de la Confederació Caribenya i Llatinoamericana de Religioses i Religiosos

PÀGINA 26-29

Servei d'Atenció Espiritual i Religiosa del Parc Sanitari Sant Joan de Déu

PÀGINA 38-39

47
Joan Sabé ha creat el videojoc «Didactic Jesus Game»

La setmana en tuits

JUDIT ROSSELL
@JUDIT_ROSSELL

Advocada

Que cap perfil institucional hagi fet menció a la mort del S.J. Lluís Magriñà diu molt del nivell del país. Fundador d'Intermón, entre altres. Els qui el vam conèixer donem fe de la gran persona que era. Defensor de la justícia social i proper als menys afavorits. DEP

MN. F. XAVIER PAGÈS CASTAÑER
@FPAGESC

Sacerdot de l'Església catòlica a Barcelona

Des del diumenge 8 de gener es pot visitar la tomba de Benet XVI a les grutes vaticanes. El taüt del papa emèrit va ser portat a les grutes vaticanes, al soterrani de la basílica de Sant Pere per al seu enterrament a l'antiga tomba del seu amic i predecessor sant Joan Pau II

ALMUDENA ARIZA
@ALMUARIZA

Reportera

Horror absolut. Dos joves més han estat executats a l'Iran després de les protestes contra el règim tirànic. Homes que han defensat la llibertat de les dones, que és la de tothom. Que la indignació per aquests crims recorri el món

EMMANUEL SICRE
@ESICRESJ

Jesuíta

Benet XVI i Francesc simbolitzen almenys dos models d'Església notablement diferents. Els qui no saben lidiar amb les diferències els necessiten oposant-s'hi negativament, però els qui creuen en l'Esperit de Déu saben deixar-se guiar cap a la unitat acceptant la realitat

Escollat a Ràdio Estel

IGNASI MIRANDA

Nou canal musical

Ha nascut Més Estel, nou canal *online* que enforteix un dels grans actius de Ràdio Estel: la música. Des del 9 de gener, ja es pot escoltar la millor selecció de cançons, des del 1960 fins al moment actual. S'hi pot accedir molt fàcilment entrant a www.radioestel.cat i fent clic a Més Estel (a la part superior dreta de la pàgina principal) o bé des de l'aplicació per a mòbils Ràdio Estel Oficial, que només caldrà actualitzar per entrar a la nostra proposta musical.

Tota la música que oferim ha estat possible sobretot gràcies a María Sierra Rodríguez, responsable del Departament Musical de Ràdio Estel, que ha treballat amb els 10 primers èxits de les principals llistes. El dia 9 en el programa *El Matí* amb Pol Marsà, el nostre director, Toni Hervás, presentava Més Estel com «l'inici d'una proposta de música de qualitat pensada per a tothom, ja que joves i no tan joves trobaran aquells temes que els agraden i amb què se senten identificats». L'emissió és les 24 hores del dia i els 365 dies de l'any.

Zoom

EDUARD BRUFAU

Agustí Codinach

L'Església de Barcelona va acomiadar Benet XVI el dissabte 7 de gener amb un funeral solemne presidit per l'arquebisbe Joan Josep Omella. Va ser a la basílica de la Sagrada Família, que el mateix Pontífex va dedicar l'any 2010. Davant de 1.100 fidels el cardenal Omella va lloar la figura de Benet XVI i el va definir com el Papa de l'esperança. La missa va ser retransmesa en directe per Ràdio Estel i entre els assistents es va repartir el suplement especial de *Catalunya Cristiana* dedicat al difunt Papa emèrit.

L'efemèride de la setmana

23 de gener del 1950: la ciutat santa de Jerusalem és declarada capital d'Israel

MIRADA AL MÓN

El valor de les paraules

Ja fa anys que em va sorprendre una imatge habitual a Itàlia. Passant de bon matí a prop d'una escola o un institut, és freqüent veure nois i noies que s'hi van acostant amb un gruixut diccionari sota el braç. A vegades fins i tot l'han de portar amb una motxilla o un carret de comprar. No sempre es tracta del diccionari de la llengua italiana, pot ser també de grec, de llatí, o d'altres idiomes. Aquesta pràctica es continua mantenint actualment, malgrat la difusió de les tauletes i els mòbils, que també serveixen per consultar els diccionaris.

Sempre he pensat que és un bon signe i que mostra la importància que el sistema educatiu italià dona al coneixement lingüístic. El treball directe amb els diccionaris permet adquirir precisió en l'ús dels termes

i enriquir el vocabulari. El domini de les llengües, començant per la pròpia, és fonamental perquè cadascú pugui expressar adequadament les seves idees o sentiments, i per assolir una comunicació de qualitat amb els altres, a tots els nivells. El diàleg, que inclou moltes dimensions, té al centre la paraula (el terme *diàleg* ve d'una paraula grega composta de *dia*, «per mitjà de», i *logos*, «paraula»).

Per tot això no és estrany que a Itàlia sigui agradable escoltar discursos, debats o converses, perquè sovint els qui parlen ho fan amb una sintaxi acurada i amb un lèxic ric i precís. Deixant de banda el contingut, que pot ser molt variat i opinable, la forma d'expressió sol ser bella, atractiva i lingüísticament precisa.

AGUSTÍ BORRELL

Vicari general de l'orde del Carmel Descalç

Es tracta d'un fet que cal remarcar, sobretot en un temps com el nostre, en què el valor de les paraules —i de la paraula— viu una certa crisi i sembla reduir-se progressivament. Abunda un ús exagerat d'eslògans buits de contingut o es tergiversa el significat propi de moltes paraules, mentre es va reduint la mitjana de mots que coneixen els parlants de la majoria de llengües. El respecte per la llengua i la preocupació per expressar-se correctament és un signe privilegiat de cultura.

El treball directe amb els diccionaris permet adquirir precisió en l'ús dels termes i enriquir el vocabulari

JOAN BUSCÀ I AMBRÓS

Economista. Professor emèrit de la UB

Comencem el 2023 amb bones notícies. A partir de l'1 de gener del 2023, les pensions augmenten en un 8,5%. Una pujada històrica que afecta gairebé 10 milions de pensionistes de l'Estat.

Límit als increments de lloguers. L'augment màxim dels lloguers per tot l'any 2023 serà d'un 2%. A poc a poc, continua baixant el preu de l'electricitat i dels carburants. Però no ens en refiem.

També tenim males notícies per al 2023. Alerta amb les hipoteques. Es desapareixen els tipus d'interès. Cal revisar i negociar amb els bancs les condicions de les hipoteques, sobretot per a les famílies més vulnerables i amb uns ingressos inferiors a 25.200 € i 29.400 € anuals. Segons l'INE, la inflació (IPC) pot

PARLEM D'ECONOMIA

Flaix econòmic

deixar 3 de cada 10 treballadors al límit de la pobresa. Les persones amb risc de pobresa arriben gairebé als 10 milions de persones a tot l'Estat.

Barcelona, econòmicament pionera! Un informe i portada del *Financial Times* reconeix Barcelona com la ciutat europea amb la millor estratègia per captar inversions, per davant de Lisboa, Marsella, Madrid, etc. Aquest informe és un dels més reconeguts i importants

a escala internacional. Posiciona Barcelona en l'atracció de grans empreses i de talents. Els centres de recerca i universitat de Barcelona podran participar en grups assessors i taules de treball del Consell Internacional de la Ciència. La Universitat de Barcelona és un centre de recerca dels més importants d'Europa. Barcelona és capital envejada!

Cap on anem el 2023? L'economia mundial es troba en fase de debilitament i totes les institucions mundials han retallat dràsticament les previsions de creixement del PIB mundial a l'entorn d'un 2,5%. Sens dubte, són informacions que generen un sentiment d'intranquil·litat i d'incertesa. Malgrat això, desitjo un molt bon any a tots els lectors!

A partir de l'1 de gener del 2023, les pensions augmenten en un 8,5%

JOAN JOSEP
OMELLA OMELLA
Cardenal arquebisbe de Barcelona

La Paraula de Déu és viva

Avui celebrem el Diumenge de la Paraula de Déu. Aquesta jornada va ser instituïda pel papa Francesc l'any 2019, a la carta apostòlica *Aperuit illis*. El Papa ens convida a reflexionar durant tot el dia sobre la importància de la Paraula de Déu a la nostra vida i a la vida de les nostres comunitats.

Amb motiu d'aquesta celebració, a les diòcesis amb seu a Catalunya s'organitza, del dia 23 al 28 de gener, la VII Setmana de la Bíblia. El lema d'aquesta edició és: «Us anunciem allò que hem vist i sentit» (1Jn 1,3).

En relació amb el lema d'aquest any, voldria compartir amb vosaltres una reflexió sobre un dels textos més bells de l'Evangelí de Joan: Jesús i la samaritana. L'evangelista explica que un dia que Jesús travessava la regió de Samaria, va trobar una dona d'aquella regió que anava a traure aigua d'un pou. És important saber que els samaritans pertanyien a un poble que havia estat exclòs de la vida social i religiosa d'Israel.

Jesús s'hi va dirigir i li va demanar una mica d'aigua. La dona es va sorprendre, ja que era estrany que un jueu parlés amb algú de Samaria. A continuació, tots dos van començar a dialogar. Les paraules de Jesús van canviar la vida de la samaritana. Aquesta es va adonar que només Jesús podia donar-li allò que veritablement anhelava el seu cor. És per això que, just quan va acabar de parlar amb el Senyor, va anar a anunciar amb alegria la bona notícia als seus germans i germanes (cf. Jn 4,28-29).

Aquest fragment de l'Evangelí de

Joan ens mostra que Jesús sempre vol dialogar amb nosaltres. Ell sempre ens escolta i espera que també li parlem. Jesucrist truca a la nostra porta a través de les Sagrades Escripures. Quan escoltem la seva Paraula i li obrim el cor, Ell entra a la nostra vida i es queda amb nosaltres.

En aquest text podem llegir que la Paraula irromp a la vida d'una dona el poble de la qual ha estat marginat. I és que el missatge de Jesús és per a tothom, però especialment per a aquells que han perdut la il·lusió de viure o per als que la societat ha deixat a la vora del camí. La Paraula ens sosté a la nostra vida i ens infon noves forces.

Després de parlar amb Jesús, la samaritana es converteix en missionera. Només aquell que escolta amb fe el missatge de l'Evangelí és capaç de transmetre'l als altres. Si acollim la Paraula de cor, si conversem de tu a tu amb Jesús, serem capaços de ser testimonis d'esperança per als nostres germans. Veurem que Déu és present a cada petit esdeveniment de la nostra vida. Ens convertirem en bons companys de viatge de tots aquells que trobem al llarg del camí.

Benvolguts germans i germanes, demanem al Senyor que ens animi a llegir la Sagrada Escripura, a trobar-nos amb Ell a través d'ella i a compartir-la amb els nostres germans. Invoquem l'Esperit Sant perquè ens animi a escoltar i anunciar la Paraula de Déu. Santa Maria, tu que guardaves i meditaves la Paraula de Jesús al teu cor maternal, ajuda'ns a avançar per aquest camí apassionant.

Bona Notícia per a tothom

**Del 22 al 28 de gener se celebra
la VII Setmana de la Bíblia**

Agustí Codinach

Les editorials han fet un gran esforç per elaborar materials per als més petits.

QUIQUE FERNÁNDEZ
«El que hem d'intentar és que la catequesi sigui la porta d'entrada per arribar a la presència de Déu i de la seva Paraula en les famílies»

«Us anunciem allò que hem vist i sentit (1Jn 1,3).» Aquest és el lema que proposa la VII Setmana de la Bíblia, del 22 al 28 de gener, patrocinada per la Conferència Episcopal Tarraconense i promoguda per l'Associació Bíblica de Catalunya, el Centre de Pastoral Litúrgica, Editorial Claret, Ràdio Estel, *Catalunya Cristiana*, la Fundació Escola Cristiana de Catalunya i l'abadia de Montserrat.

Durant aquesta setmana, parròquies, escoles i comunitats organitzen activitats encaminades a fomentar la lectura i el coneixement de l'Esriptura. La Paraula ens impulsa a la missió, a transmetre la Bona Notícia a tothom. Per als més petits, els adolescents, els joves, resulta assequible la Bíblia? Per contestar aquesta pregunta, ens apropem a tres àmbits concrets: família, escola i catequesi.

Vivim en una societat analfabeta, religiosament parlant. Segons Enric Grau, membre de l'Escola d'Animació Bíblica, ens trobem davant «d'un repte meravellós! Històricament, al catolicisme, hi ha hagut una dissociació entre Bíblia i família; afortunadament

s'ha desenvolupat un moviment (des del Vaticà II) en les comunitats mitjançant la formació bíblica. Resulta sorprenent la quantitat de recursos, conferències, taules rodones, revistes, llibres... que miren de donar resposta a aquesta novetat de la Bíblia. A Barcelona, entre moltes altres, l'Escola d'Animació Bíblica dona un servei en aquest sentit».

«Un dels reptes principals», apunta Víctor Martínez, mestre d'Infantil i responsable de Pastoral del Col·legi Jesús, Maria i Josep Manyanet-Sant Andreu, «és el "Llibre dels llibres" davant la digitalització i un altre repte és la pràctica de la seva lectura, "per què el necessito?"».

Segons Quique Fernández, diaca permanent i membre de l'equip del Secretariat diocesà de Catequesi de Barcelona, «el hàndicap ja no és només que els nens no la coneixin, sinó que venen de famílies que no la coneixen. La presència de la Bíblia a casa és anecdòtica. El repte de la catequesi és desvetllar aquesta inquietud en la família. El que hem d'intentar és que la catequesi sigui la

porta d'entrada per arribar a la presència de Déu i de la seva Paraula a les famílies. El primer anunci no és només per als nens, en molts casos també ho és per a les famílies».

Enric Grau explica que «conèixer la Bíblia ens ajuda a comprendre en la diversitat la unitat que suposa la família. Gairebé sempre, les famílies descrites a la Bíblia solen tenir problemes o qüestions molt difícils de resoldre, però també s'hi narren les solucions possibles o com acceptar les vivències més corrosives i doloroses per a l'ésser humà».

La Bíblia té una paraula per a les famílies d'avui. Segons Grau, «ens genera una comprensió de la família segurament més humana i real. Molts nous lectors de la Bíblia, sobretot de l'Antic Testament, es poden escandalitzar per certes narracions on la comprensió del contingut de "família" és molt diferent de l'actual. No hem d'aferrar-nos a una interpretació fonamentalista. No hem d'oblidar la perspectiva històrica. La Bíblia ens ofereix un camí ampli, molt general i farcit de valors d'acceptació comuna».

Arrel i font

Víctor Martínez assegura que la Bíblia és per a l'escola cristiana «l'arrel, perquè parla de l'origen del Poble de Déu i de com Déu no l'abandona a través de la història malgrat les seves infidelitats; i la font, perquè sempre tindrà una resposta i una solució als nostres problemes, a la nostra set. La diferència entre una escola cristiana i una altra és Jesús de Natzaret i on més es parla del Natzarè és a la Bíblia».

Si ens referim a la catequesi, la presència de la Bíblia en aquest àmbit es pressuposa, tot i que Quique Fernández, reconeix que «la seva presència és molt millorable, però s'estan fent passes importants. És cert que no hem fet gaire cas de l'exhortació apostòlica *Catechesi tradendae*, de Joan Pau II, on diu que la catequesi ha de tractar amb els textos mateixos de la Paraula de Déu i poques vegades, però, això ha estat així. Cal assenyalar que la nova proposta del Secretariat Interdiocesà de Catequesi, Cenacle i Tabor, té molt en compte la Paraula

de Déu».

Per poder transmetre la Paraula de Déu, ja sigui a l'escola, la família o la catequesi, cal la vivència bíblica. En aquest sentit, Víctor Martínez reflexiona que «evidentment, el professorat ha de ser creient per ser creïble. Aquí té un paper important el tema de les contractacions i les formacions, perquè no es transmet el mateix quan parles de la teva família que de la família d'un altre. La passió que hi poses com a professor de l'assignatura que sigui, ho noten els alumnes i els companys».

Quique Fernández es planteja una pregunta: «Quin paper té la Paraula de Déu en el nostre seguiment de Jesús? La major part dels fidels tenen un desconeixement molt gran de la Paraula de Déu. Primer, perquè no la toquen, o si ho fan, és sense ajuda i poden fer-ne una lectura equivocada.»

És cert que familiaritzar-se amb la Bíblia exigeix temps, esforç, ganes... però el resultat de «deixar-se llegir» per la Paraula de Déu transforma la pròpia vida i pot arribar a tocar la vida dels que tenim al voltant nostre. Els nens, els adolescents, els joves també són destinataris de la riquesa que atesora la Paraula. Tot i que potser les dificultats d'alguns textos ens puguin desanimar a l'hora de presentar-los la Bíblia.

Per això, Quique Fernández insisteix que «les veritats que estan contingudes en la Paraula de Déu són accessibles per als nens, sempre que les presentem de manera adequada a cada edat». I afegeix: «Jesús és la clau de tota la Bíblia. El primer que cal proposar és una bona lectura de l'Evangelí, perquè no es podrà entendre l'Antic Testament sense tenir Jesús com a clau. La primera catequesi ha de partir dels sinòptics i dels Fets. Es tracta que la Paraula de Déu tingui sentit per a ells, un significat. No hem de fer arqueologia bíblica ni exegesi. A nosaltres ens toca relacionar la Paraula amb la vida.»

Actualment disposem de molts recursos per poder treballar la Bíblia amb els més joves. Així, Quique Fernández apunta que «les editorials han fet un gran esforç per apropar als nens la Paraula de Déu amb molts materials. Hi ha ajudes per

ENRIC GRAU
«Llegir la Bíblia
diàriament és de gran
ajuda i consol
per al nostre
desenvolupament
espiritual»

VÍCTOR MARTÍNEZ
«L'Evangelí és per a
tothom i no seria just
amagar-lo o tancar-li
la boca»

convertir la Bíblia en el llibre de text de la catequesi».

També Víctor Martínez apunta algunes propostes: «A Catalunya tenim el Concurs Bíblic, un bon recurs. Podem fer gimcanes o un concurs de proves amb pistes (cites bíbliques), sopes de lletres, je-roglífics amb enigmes i codis QR... fins i tot es pot fer un concurs de dibuix amb la cita bíblica escollida per l'alumne. També és important l'ambientació: cites bíbliques en alguna paret, escales... d'altra banda, hi ha el mètode Godly Play, que funciona molt bé i que recomano personalment.»

Paraula que parla

La Bíblia no es pot reduir únicament a un llibre per llegir, és Paraula de Déu que il·lumina la nostra vida, com cantem en els salms; és Paraula que ens abrusa el cor, com diuen els profetes; és Paraula que ens posa en moviment, com els va passar als deixebles d'Emmaús... i podríem trobar molts exemples més del que és la Paraula en la pròpia Bíblia.

Podem llegir la nostra vida a la llum de la Paraula, també en la nostra escola. «A partir d'una situació concreta que es dona al voltant nostre», reflexiona Víctor Martínez, «un conflicte a classe o al pati, una jornada dedicada a la pau, el perdó (Quaresma i Advent)... en la Bíblia trobem passatges que parlen de traïció, d'amistat, de pobresa, de menyspreu, d'ajuda, de compassió, de perdó, de gratitud, de lloança.... tant en els salms com en els altres llibres, i sempre conduint la reflexió cap a Jesús de Natzaret, que és el centre per excel·lència».

Al cap i a la fi, l'objectiu és tenir un tracte «familiar» amb la Paraula. Com assenyala Enric Grau, es pot aconseguir que la Bíblia sigui significativa amb la voluntat de viure-la «en la quotidianitat, integrar-la en el dia a dia. Molts ens organitzem la jornada amb moments de pregària, reflexió o assistència a les celebracions eclesials, participació en grups entorn de la Paraula... llegir la Bíblia diàriament és de gran ajuda i consol per al nostre desenvolupament espiritual. Qualsevol forma d'interrelació de la Paraula i la persona és positiva. Si, a més, la

DIUMENGE DE LA PARAULA
VII SETMANA DE LA BÍBLIA
22 GENER - 28 GENER 2023

US ANUNCIEM
ALLÒ
QUE HEM VIST
I SENTIT
(1Jn 1,3)

www.setmanadelabiblia.cat
setmanadelabiblia@gmail.com

CPL Escola Cristiana de Catalunya ràdio estel Catalunya Cristiana

desenvolupem en comunitat resultarà molt més beneficiós».

Víctor Martínez ho té clar en resumir amb un paraula el que aporta la Bíblia: «Llum», perquè «parla d'un poble, de persones com nosaltres, amb les seves històries, les seves baralles, els seus amors... però també parla d'un Déu que és Pare, que perdona i que ens estima, i això és una llum en la nostra vida fosca plena de nuvolades. És una llum que ens anima a tirar endavant sabent-nos estimats, tot i que siguem uns desvergonyits, i això és una meravella».

I conclou: «Per això no ens ho podem guardar per a nosaltres; l'Evangelí és per a tothom i no seria just amagar-lo o tancar-li la boca.»

Agenda Setmana de la Bíblia

Barcelona

EVANGELI

El **diumenge 22 de gener**, a les 19.00, reflexió d'Armand Puig sobre *Mateu: comunicar l'Evangelí de Jesús*. Es pot visualitzar a www.setmanadelabiblia.cat.

ESCOLTA

El **dilluns 23 de gener**, a les 17.00, el P. Agustí Borrell parla sobre *L'Evangelí de Mateu: germans i germanes a l'escolta de Jesús, el Mestre*. Es pot visualitzar a www.setmanadelabiblia.cat.

SAGRADA FAMÍLIA

El **dimarts 24 de gener**, a les 18.30, meditació biblicoteològica *La Sagrada Família: un santuari dins la ciutat*, amb Armand Puig i intervencions musicals de Juan de la Rubia, a la cripta de la Sagrada Família. Inscripcions: www.setmanadelabiblia.cat.

WEBINAR

El **dimecres 25 de gener**, a les 17.00, webinar per a educadors *Intel·ligències Múltiples i Bíblia a l'aula* amb Cristina Vitoria i Francesc Moya. Inscripcions: <https://blogs.escolacristiana.org/formacio/llistat-de-cursos>.

SANT MATEU

El **dissabte 28 de gener**, a les 18.30, presentació de l'evangelí segons sant Mateu amb Jaume Fontbona a la parròquia de Santa Maria del Taulat i Sant Bernat Calvó de Barcelona.

Lleida

PAU I MARC

El **dimecres 25 de gener**, a les 18.00, reflexió sobre *Pau i Marc. Teologia paulina a l'evangelí de Marc* a càrrec de Mar Pérez i presentació del seu llibre del mateix títol a l'IREL.

Sant Feliu de Llobregat

CATEDRAL

El **diumenge 22 de gener**, a les 12.00, missa del Diumenge de la Paraula amb entronització de la Bíblia.

MONTSERRAT

El **diumenge 22 de gener**, a les 18.45, celebració solemne de vespres.

CELEBRACIÓ DE LA PARAULA

El **dimarts 24 de gener**, a les 18.30, celebració de la Paraula amb el llibre de Rut (professora M. Luisa Melero) a la basílica de Santa Maria de Vilafranca del Penedès.

DIÀLEG VIRTUAL

El **dijous 26 de gener**, a les 20.30, xerrada ecumènica virtual amb Jaume Triginé, *Veniu a mi tots els qui esteu cansats i afeixugats i jo us faré reposar* i Xavier Alegre, s.j., *Us anunciem allò que hem vist i sentit*. Inscripcions: animaciobiblica@bisbatsantfeliu.cat.

APROFUNDIMENT

El **divendres 27 de gener**, a les 19.45, aprofundiment en el text bíblic a la parròquia de Santa Eulàlia de Pallejà.

COVA DE MANRESA

El **dissabte 28 de gener**, el Secretariat d'Animació Bíblica de la Pastoral de Sant Feliu organitza, a les 10.00, visita guiada; a les 12.30, xerrada de Xavier Melloni, s.j. Inscripcions: animaciobiblica@bisbatsantfeliu.cat.

ECUMENISME

El **dilluns 30 de gener**, a les 18.30, celebració del Grup de Bíblia Ecu-mènic a la capella del Santíssim de la parròquia de Sant Pere de Gavà.

Tarragona

PREGÀRIA

El **dimecres 25 de gener**, a les 19.00, acte-pregària presidit per l'arquebisbe Joan Planellas a l'església de Sant Joan de Valls.

MUSEU BÍBLIC TARRACONENSE

El museu oferirà portes obertes **tota la setmana**.

Més informació:
setmanadelabiblia.cat

Aquesta setmana recollim el discurs del Papa al cos diplomàtic, entrevistem Mn. Ramon Corts, parlem d'ecumenisme a Terra Santa i recordem el P. Lluís Magriñà

Discurs del Papa al cos diplomàtic acreditat davant la Santa Seu

Francesc demana la pau per a un món dividit i en guerra

AICA
Ciutat del Vaticà

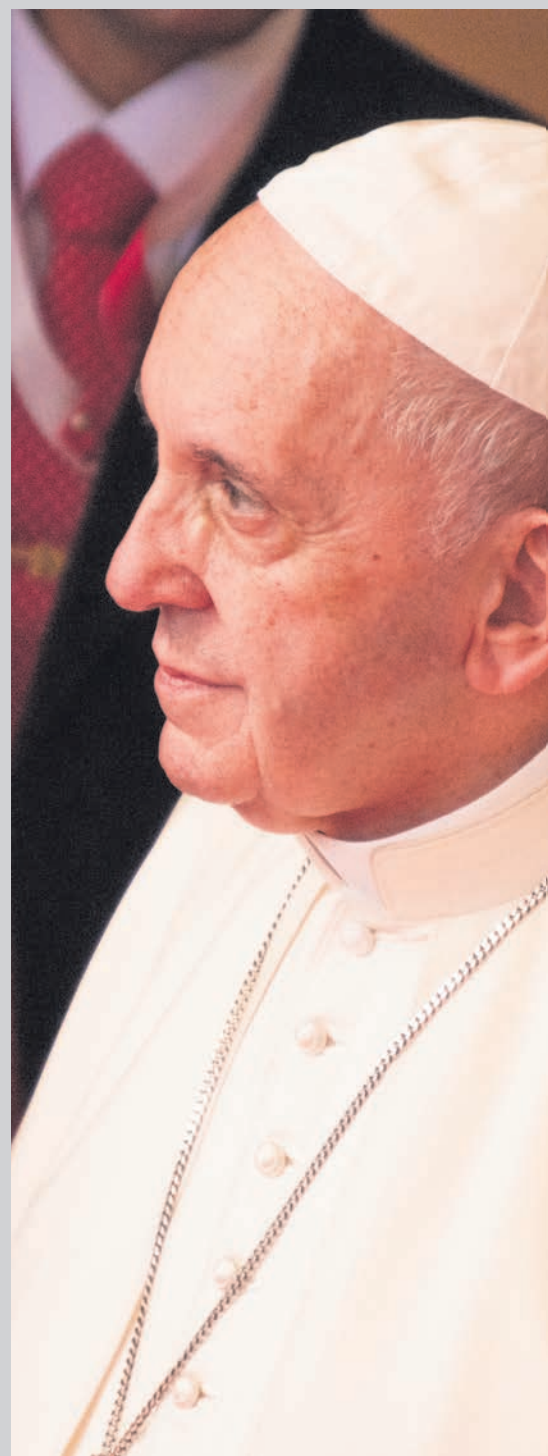
«Tots som perdedors davant l'amenaça nuclear», va afirmar el papa Francesc en la seva tradicional salutació al cos diplomàtic acreditat davant la Santa Seu, que va tenir com a eix el tema de la pau, «en un món que veu com creixen les divisions i les guerres».

El Pontífex va demanar «el cessament del conflicte sense sentit» a Ucraïna i l'abolició de la pena de mort, començant per l'Iran; va refermar la postura a favor dels dos estats a Terra Santa i va instar al «desarmament complet». La dignitat de la dona, l'avortament, la situació al Brasil i altres llocs en tensió per les «polaritzacions» van ser els altres temes que va abordar el Papa.

Francesc va recordar que la tasca de la diplomàcia és «aplanar les divergències per afavorir un clima de col·laboració i confiança recíproques, per a la satisfacció de les necessitats comunes».

El 60è aniversari de l'encíclica *Pacem in terris*, de Joan XXIII, va centrar la primera part del discurs, quan el món vivia l'amenaça d'una guerra nuclear. Aquell perill nuclear continua sent avui una amenaça, «abocant el món a la por i a l'angoixa», va advertir Francesc.

Com ja ho ha reiterat en diferents ocasions, Francesc va alertar que «avui està en curs la Tercera Guerra Mundial d'un món globalitzat, en el qual els conflictes sembla que afecten directament només algunes àrees del planeta, però que impliquen substancialment tots els països». «Cal no oblidar, a més, que la guerra colpeja particularment les persones més fràgils.»

Francesc va comentar que a finals d'aquest mes viatjarà «com a pelegrí de pau» a la República Democràtica del Congo «amb el desig que cessi la violència a l'est del país i que prevalguin el camí del diàleg i la voluntat de treballar per la seguretat i el bé comú». La peregrinació continuarà pel Sudan del Sud per unir-se «al clam de pau de la població i contribuir al procés de reconciliació nacional».

El Papa es va preguntar com restaurar els fils de la pau i per on començar. Tornant a recordar l'encíclica *Pacem in terris*, Francesc va

Beyond faith

PAPA FRANCESC
«Ningú no es pot arrogar el dret sobre la vida d'un altre ésser humà, especialment si aquest està desprotegit»

assenyalar que «la pau és possible a la llum de quatre béns fonamentals: la veritat, la justícia, la solidaritat i la llibertat».

Francesc va lamentar que encara avui, a molts països, «les dones siguin considerades com a ciutadanes de segona classe. Són objecte de violència i d'abusos, i se'ls nega la possibilitat d'estudiar, de treballar, d'expressar les pròpies capacitats, d'accedir a les cures mèdiques i fins i tot al menjar».

«La pau —va dir el Pontífex— exigeix que en primer lloc es defensi la vida, un bé que avui és posat en perill no només pels conflictes, la fam i les malalties, sinó massa cops fins i tot des del si matern, afirmant-se un presumpte “dret a l'avortament”. Ningú no es pot arrogar el dret sobre la vida d'un altre ésser humà, especialment si aquest està desprotegit i, per tant, mancat de qualsevol possibilitat de defensa.»

Un cop més, Francesc va demanar que s'erradiqui la cultura del descart. «El dret a la vida també està amenaçat allà on es continua practicant la pena de mort.»

Francesc també va indicar el «descens perillós de la natalitat, un veritable hivern demogràfic, que posa en perill el futur mateix de la societat».

El Papa va dedicar una altra part del discurs al tema de la pau en la justícia i a «la pau en la solidaritat», i va assenyalar que «ningú no pot salvar-se sol. Vivim en un món tan interconnectat que l'actuació de cadascú acaba per repercutir en tothom». En aquesta part, va subratllar tres àmbits en els quals emergeix la interconnexió que uneix la humanitat i pels quals és especialment urgent una solidaritat més gran: les migracions, l'economia i el treball, i la casa comuna.

Finalment, el Papa va posar sobre la taula el tema de «la pau en la llibertat» i va expressar un desig: «Seria bonic que algun cop poguéssim trobar-nos només per agrair al Senyor omnipotent pels beneficis que sempre ens concedeix, sense veure'ns obligats a enumerar les situacions dramàtiques que afligeixen la humanitat.»

ESGLÉSIA EN SORTIDA

L'Alfred (Quan Déu calla)

L'Alfred Roca, missioner salesià al nord d'Etiòpia, no els ha abandonat, però ha tornat uns dies aquí. Sempre va decidir quedar-se a Etiòpia, enmig del conflicte de Tigre, perquè sortir del país podia significar no tornar-hi i creu que la seva presència allà podia ser útil. Actualment la situació allà encara és molt inestable; fa només un mes que la capital del nord, Mek'ele, torna a tenir electricitat, però ara esclaten conflictes al sud amb l'Exèrcit Rebel d'Alliberament Oromo (OLA). La guerra a Tigre ha generat ferides que no es curaran en generacions. L'Alfred explica que ha tingut moments de molta tristesa, desànim i depressió, perquè «et demanen coses i no els les pots donar». Incomunicat i davant de tanta calamitat, sentia aquell «silenci de Déu». Però em diu que «Déu ens ha deixat el món a les nostres mans i som nosaltres els qui ens fem mal».

Explica que hi ha tres coses que el van ajudar a mantenir la fe i l'esperança: el testimoni de la gent pobra que compartia tot el que tenia; les persones que l'anaven a veure simplement per acompanyar-se en aquells moments durs, i dues lectures: *La fe cristiana en la societat actual*, de J. M. Rovira Belloso, i *Amb Déu o sense*, de Francesc Torralba i Vicenç Villatoro.

Aquests dies que hem celebrat que la Paraula s'encarna en Jesús, l'Alfred em fa veure com la Paraula habita en el nostre testimoni; en la nostra coherència, fins i tot en les situacions més límit... potser més encara quan Déu calla perquè no el deixem parlar.

JORDI SÀNCHEZ TORRENTS

Professor d'Antropologia i consiliari a Blanquerna

 Barcelona

El doctor Ramon Corts publica un volum dedicat al conegut purpurat català

«Vidal i Barraquer va avisar de la reacció anticlerical després de la dictadura de Primo de Rivera»

EDUARD BRUFAU

Després de *La qüestió catalana en l'Arxiu Secret Vaticà. De la restauració a Primo de Rivera (1875-1923)*, les recerques de Mn. Ramon Corts i Blay han donat a llum un altre llibre: *El cardenal Vidal i Barraquer: entre la crisi de la restauració i la dictadura de Primo de Rivera. Arxius vaticans (1921-1923)* (publicat per l'Ateneu Universitari Sant Pacià). A partir de documentació inèdita, en aquest segon volum l'historiador estudia la figura del conegut cardenal enmig de la inestabilitat política i social del moment a Espanya i Catalunya.

En el seu nou llibre analitza un espai de temps molt curt: 1921-1923. Per què s'ha centrat en aquest període?

El pare Miquel Batllori i Víctor Manuel Arbeloa van escriure *Arxiu Vidal i Barraquer. Església i Estat durant la Segona República Espanyola*. El pare Massot sempre deia que resultaria molt interessant fer això mateix però amb l'etapa anterior: la crisi de la restauració i la dictadura de Primo de Rivera. Així, em vaig proposar estudiar la figura del cardenal durant aquest període. Un dels objectius que em vaig fixar va ser relacionar la persona de Francesc d'Assís Vidal i Barraquer i la qüestió catalana, un tema no gaire estudiat i que, per tant, podia resultar interessant.

Anteriorment ja vaig escriure i publicar cinc registres de documents que vaig trobar a l'Arxiu Secret Vaticà, concernents sobretot a les relacions Catalunya i la Santa Seu.

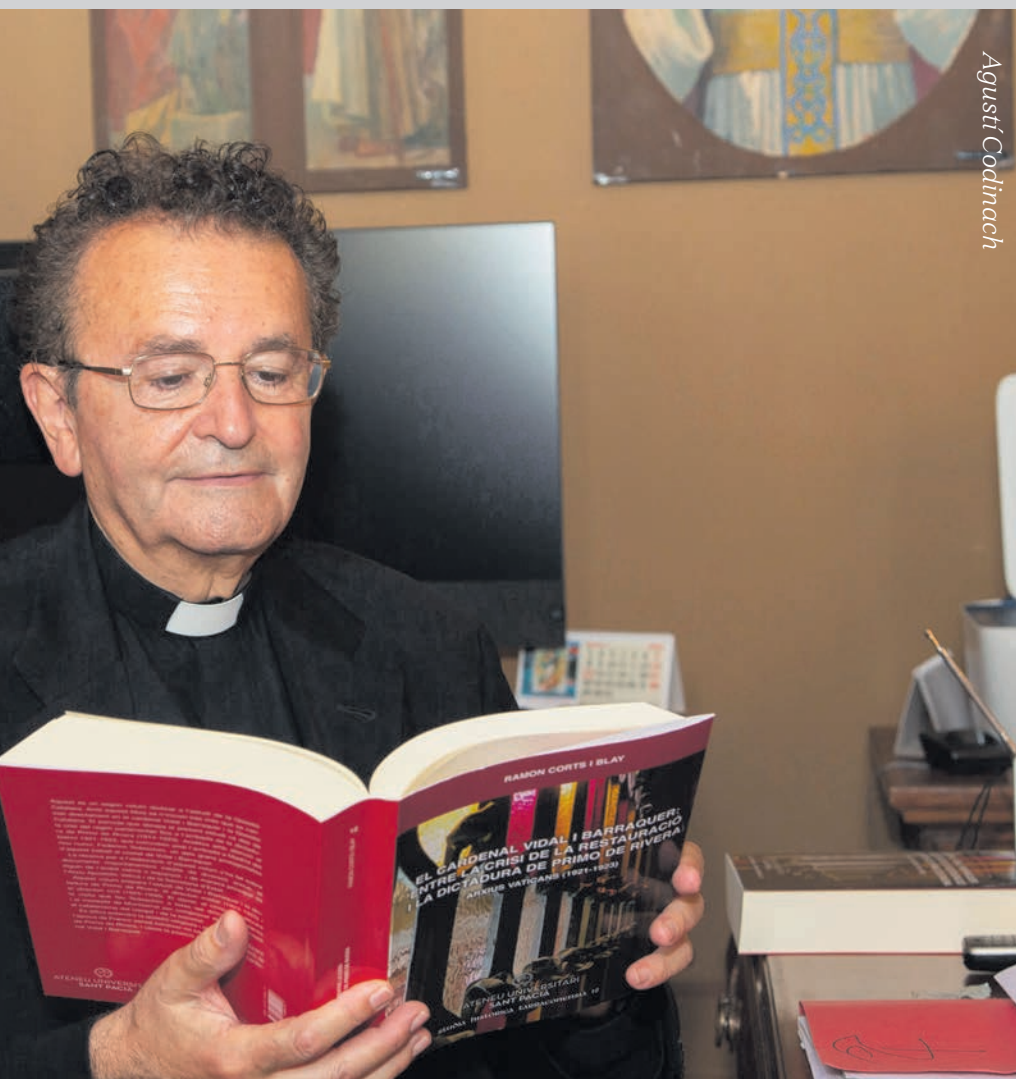

Cal dir que hi ha molta documentació sobre aquest tema, la majoria inèdita. A partir d'aquest conjunt de documents en va sortir el primer volum. El que ara es publica se centra en l'impàs que representa la crisi de la restauració borbònica en la persona d'Alfons XIII, i que acaba donant pas a la dictadura de Primo de Rivera. N'han sortit 800 pàgines en aquest període de només dos anys, i tot des de la perspectiva de Vidal i Barraquer i la qüestió catalana. Hi reproduïxo uns 250 documents, la majoria també inèdits.

Quina nova informació ha aportat la documentació que ha pogut consultar?

La principal informació és la que ens presenta la figura del nunci Federico Tedeschini. Estudiant els documents un s'adona de la seva evolució davant de la qüestió catalana. El nunci passa de plantejar-se fins i tot si la Santa Seu ha de negociar una eventual independència de Catalunya —que la veia bastant possible— fins a arribar, en temps de Primo de Rivera,

Agustí Codinach

defensa de la llengua li va costar finalment, com ja sabem, l'exili.

En aquest volum també constatem el suport que Vidal i Barraquer va donar al Foment de Pietat Catalana, a la Biblioteca Balmes i a la creació d'un Institut d'alts estudis eclesiàstics per a la formació del laïcat. A més, es veu la relació que va tenir amb els homes significatius del seu temps a Catalunya, com Puig i Cadafalch, Cambó i altres. Igualment, hi trobem la seva lluita per mantenir la religió a l'escola, el paper que volia atribuir a la dona dins de l'Acció Catòlica i la difusió de la Bíblia i del Missal romà en català. Es veuen així mateix les audiències privades que va tenir amb Benet XV i Pius XI, i la seva acció com a senador a Madrid, un aspecte d'ell molt desconegut.

Com va rebre Vidal i Barraquer i la resta de l'episcopat català el començament de la dictadura de Primo de Rivera?

Vidal i Barraquer, com els seus amics Cambó o Puig i Cadafalch, van acceptar d'entrada la dictadura de Primo de Rivera, perquè hi veien la possibilitat de reinstaurar l'ordre social i polític. Es pot dir, amb algunes excepcions, que l'episcopat i el clergat espanyol va acceptar la dictadura perquè hi veien la manera de defensar-se de les principals conseqüències del liberalisme: la separació d'Església i Estat i la legislació sobre el matrimoni, l'ensenyament i altres punts de conflicte amb la doctrina liberal.

Però després, el cardenal Vidal i Barraquer i altres bisbes amics d'ell com ara Valentí Comelles, de Solsona, i Justí Guitart, d'Urgell, van quedar decebuts de Primo de Rivera. A més, Vidal i Barraquer havia avisat moltes vegades de les conseqüències negatives de la dictadura, de la reacció contra l'Església una vegada caigués el règim. I efectivament, després de Primo de Rivera va sorgir un anticlericalisme molt fort.

Durant el període que ha estudiat, quina opinió tenia el Vaticà sobre la situació social i política d'Espanya i sobre la qüestió catalana?

Des del punt de vista social, la Santa Seu s'adonava que la situació era explosiva i veia amb preocupació l'avanç del socialisme, el

Ramon Corts amb el seu llibre, publicat per l'Ateneu Universitari Sant Pacià.

a fer-se quasi col·laborador seu i del seu ideal polític: una religió, una pàtria, una llengua. Tedeschini arriba a col·laborar, amb anuència de Roma, contra l'ús del català a la pastoral i en la vida més íntima de l'Església.

Una altra informació destacada d'aquest volum és la que ens mostra Vidal i Barraquer com un home conservador i monàrquic. Hi podem veure com se sent a gust en el règim concordatari i com, per tant, està a favor que l'estat tingui una religió oficial. Després s'adaptarà durant la Segona República. El que és més significatiu del cardenal és la seva acció molt decidida per evitar la intromissió de l'estat en els afers de l'Església i per defensar el dret dels fidels a ser evangelitzats en la seva llengua, en aquest cas el català. Això li va valer durant la crisi de la Restauració, durant la dictadura i també durant la república, la fama de catalanista i fins i tot de separatista. L'estudi de la seva figura està encapçalat de prejudicis. La seva fidelitat a la independència de l'Església i la

«Vidal i Barraquer, com la majoria de bisbes, va veure en la dictadura la possibilitat de reinstaurar l'ordre social, però en va quedar decebut»

«El cardenal va voler evitar la intromissió de l'estat en els afers de l'Església i va defensar el dret dels fidels a ser evangelitzats en català»

comunisme i el moviment antireligiós. Pel que fa al camp polític, l'Església veia en la dictadura la possibilitat de mantenir la monarquia com a element afavoridor del catolicisme i de la unitat d'Espanya. Potser ingènuament el Vaticà pensava que la monarquia seria beneficiosa per al conjunt d'Espanya i per a l'Església. Per això s'observava el catalanisme com un destorb per assegurar la unitat religiosa i política. De tota manera, la Santa Seu no va condemnar mai el catalanisme, almenys en la seva expressió cultural; el que sí que condemnava era el catalanisme polític del clergat. A més, Roma s'entén amb els estats i no amb altres instàncies de govern. Això es pot veure amb els intents infructuosos de la Mancomunitat, d'esperit innegablement cristià, de voler-se relacionar amb la Santa Seu com si fos el president d'un estat. El mateix nunci Tedeschini tractava amb menyspreu les pretensions del cap de la Mancomunitat.

Quin serà el proper període que té previst investigar?

M'endinsaré ja directament en la dictadura de Primo de Rivera (1923-1930), que presenta dues fases: la dictadura anomenada militar (1923-1925), que seria el tercer volum, que ja està acabat; i la dictadura civil (1925-1930), que correspondria a un quart volum. I si Déu vol, els seguirà un interessantíssim estudi sobre la visió que tenia la Santa Seu de l'Església a Catalunya diòcesi per diòcesi arran de la visita apostòlica del nunci Tedeschini a Catalunya els anys 1928-1929. Ens han arribat les notes que prenia el seu secretari de visita dels diferents testimonis que el nunci feia cridar a declarar en privat sobre la situació del catalanisme principalment. Així hem pogut saber el que en realitat pensaven totes les persones consultades per Tedeschini, de manera que dona una visió molt real de quina era la situació i el pensament del clergat i dels seglars de l'Església durant aquells anys.

No es pot entendre el franquisme, particularment en relació amb l'Església, si no és coneixent bé aquest període de la dictadura de Primo de Rivera. Ara el que convé també estudiar és tot el que ja podem consultar sobre Pius XII, Espanya i Catalunya, que ens oferirà moltes coses interessants que procuraré anar-les publicant per al coneixement de la història de l'Església i de Catalunya.

UN NOU LLINDAR

El diàleg, camí d'unitat

La unitat en l'Església està assegurada per la presència de l'Esperit, que és la seva font inexhaurible, però no sempre és visible a causa de les divisions que hi ha entre nosaltres, els cristians. Ens dol quan apareix el replegament en persones i grups tancats que no col·laboren mai a fer de la comunitat cristiana una casa oberta a tothom i creen gelosies, afavoreixen protagonismes, dificulten el diàleg, menyspreuen actuacions dels qui no pensen com ells, obstaculitzant esforços de cooperació i impeding la comunió entre uns i altres. Tot això exigeix el pas valent i humil d'una sincera conversió a la unitat.

Aquesta crida a la conversió i a la unitat per ajudar que el món cregui és constant en la Paraula de Déu i passa avui per un element fonamental de la nostra aportació personal a la vida de l'Església: el treball esforçat i constant per la unitat des del més petit detall. L'anunci de l'Evangeli a la nostra societat multicultural i pluri-religiosa —la nostra Galilea— té necessitat d'aquest signe de la unitat. El seguiment de Jesús per part nostra només és creïble des del testimoni d'unitat. Preguem com ho fa Jesús així: «Pare, que tots siguin u; així el món creurà que vós m'heu enviat» (cf. Jn 17,21). El nostre objectiu ha de ser fer visible la proximitat de Déu des de la unitat i l'amor, no precisament amb la saviesa de les paraules, sinó amb el testimoni d'una vida entregada a la causa del Regne, com Jesús. Enmig de la diversitat i d'un sa pluralisme —com diu el papa Francesc al final de *Fratelli tutti*— «assumim la cultura del diàleg com a camí; la col·laboració comuna com a conducta; el coneixement recíproc com a mètode i criteri».

SEBASTIÀ TALTAVULL ANGLADA
Bisbe de Mallorca

Funeral diocesà pel Papa emèrit Benet XVI

SOLSONA

El dia 7 de gener, a la catedral de Solsona, va tenir lloc la missa funeral presidida pel bisbe Francesc Conesa, el qual va assenyalar: «Crida l'atenció que el testament espiritual que va deixar escrit fa uns anys estigui dedicat, sobretot, a donar gràcies. En mirar des de l'ancianitat la seva vida, Benet XVI es veia envaït per sentiments profunds de gratitud envers Déu, els seus pares, els seus amics i els seus col·laboradors.»

TARRAGONA

La catedral de Tarragona va acollir la celebració presidida per l'arquebisbe Joan. A l'homilia, va afirmar que la de Benet XVI «ha estat una presència brillant i alhora humil i discreta, enmig d'una Església que ha estimat apassionadament». També va afirmar que «la flama del papa Benet ha estat la flama de l'autenticitat. No va enganyar ningú [...] quan va renunciar, reconeixent que li faltaven les forces per governar l'Església».

VIC

El 7 de gener, a la catedral de Sant Pere de Vic, es va celebrar una missa per l'etern descans de Benet XVI. El bisbe Romà, en la seva homilia, va manifestar: «És just i necessari que la nostra Església de Vic pregui pel qui fou Pontífex de total l'Església. Totalitat en què nosaltres som inclosos, naturalment. Perquè el ministeri petrí no és pas aliè a la nostra vida eclesial diocesana.»

TORTOSA

El dimecres 4 de gener se celebrà a l'altar major de la catedral de Tortosa un funeral pel papa emèrit Benet XVI. Van concelebrar l'Eucaristia membres del Capítol, de les parròquies de la ciutat de Tortosa i una representació d'algunes parròquies del bisbat. En total quinze sacerdots, presidits per José Luis Arín Roig, administrador diocesà, que va destacar: «Avui no celebrem la mort del papa Benet, la mort no se celebra; avui celebrem el misteri de Crist.»

URGELL

Consagració virginal de M. Trinitat Cabrero

Maria Trinitat Cabrero entrà en l'orde de les Verges i rebé la seva consagració el diumenge 8 de gener, festa del Baptisme del Senyor, de mans de l'arquebisbe d'Urgell, Mons. Joan-Enric Vives al santuari-basílica del Sant Crist de Balaguer.

Relíquies de Santa Teresa de l'Infant Jesús

LLEIDA

Una eucaristia amb àmplia participació dels fidels va acompanyar el 4 de gener l'exposició de les relíquies de santa Teresa de l'Infant Jesús i dels seus pares, que van fer parada al santuari de Santa Teresina de Lleida. Les relíquies han fet pelegrinatge per diferents punts de Catalunya coincidint amb el 150è aniversari del naixement de la santa.

TERRASSA

El dilluns 2 de gener l'Església de l'Immaculat Cor de Maria de Sabadell acollí les relíquies de Santa Teresa de l'Infant Jesús i dels seus pares. Arribaren a les 18h i a les 19.30h es celebrà l'Eucaristia.

GIRONA

Trobada diocesana d'escolans al Pla de l'Estany

Escolans de diferents parròquies de la diòcesi van participar, el dimecres 28 de desembre, en una trobada diocesana a Centenys, al Pla de l'Estany, organitzada pel Servei d'Orientació Vocacional. Van compartir una diada de germanor, acompanyats per pares i mares, rectors i seminaristes.

SANT FELIU DE LLOBREGAT

Memòria d'activitats de l'Església diocesana

El 25 de gener a les 17 h té lloc a la Casa de l'Església de Sant Feliu de Llobregat l'acte de presentació de la Memòria d'activitats 2021. Un pas més per avançar en el compromís de transparència cap a les nostres comunitats cristianes i la nostra societat, per explicar què som, què fem i com ho fem, a més d'una ocasió d'agraïment a tants que ho fan possible.

Terra Santa

En un lloc on la fe és especialment present i els cristians són minoria, la comunió i el diàleg són tan comuns com necessaris

Terra Santa, terra ecumènica

P. J. ARMENGOU

Corresponsal a Jerusalem

Un divendres qualsevol, als carrers de la Ciutat Vella de Jerusalem, la melodia dels muetzins cridant a l'oració es barreja amb el caminar apressat dels jueus, que es preparen per a la celebració del dissabte, i amb l'assossegada pregària del Via Crucis. En pocs llocs com a Jerusalem es pot veure de manera més clara la coexistència de les tres principals religions monoteistes. I en pocs llocs com en aquesta Ciutat Santa es pot veure també la convivència de les diferents denominacions cristianes: ortodoxos grecs, catòlics llatins, armenis, grecocatólics, etiòps, protestants, siris, coptes... Tota la cristiandat vol tenir un peu a Terra Santa i això converteix aquest racó del planeta en un espai privilegiat per al diàleg interreligiós i, especialment, per a l'ecumenisme cristià.

L'Església catòlica ha reconegut llargament que la coexistència de les diferents denominacions cristianes a Terra Santa és una riquesa a preservar, a més d'una oportunitat per al diàleg. Però també ha treballat per evitar que les diferències entre les Esglésies i els seus fidels siguin un motiu de confrontació. En aquest sentit, el patriarca llatí de Jerusalem, Pierbattista Pizzaballa, reconeixia en una carta pastoral l'any 2021 que Jerusalem és «un microcosmos de l'Església a tot el món amb la seva rica diversitat de llengües, cultures i tradicions» i que «aquesta diversitat representa una autèntica riquesa per a les Esglésies, ja que cada Tradició s'acosta al misteri inesgotable de Déu revelat en Crist segons la seva pròpia

cultura, llengua i geni». Al mateix temps, però, el patriarca oferiria una sèrie de guies per «il·luminar, motivar i orientar les relacions ecumèniques de l'Església catòlica a Terra Santa».

A Israel i Palestina, la convivència entre cristians de diferents denominacions és molt comuna i natural. Especialment en l'àmbit social. El 42% dels àrabs cristians d'Israel són catòlics bizantins (grecocòmquites) i el 30%, ortodoxos grecs. Tot i que també hi ha cristians d'altres confessions, en percentatges més modestos. Malgrat que en l'àmbit de la jerarquia i la doctrina s'han produït històricament alguns enfrontaments i discussions, a peu de carrer és comú veure els membres de les diferents Esglésies anant a les celebracions d'altres denominacions, i els matrimonis mixtos són molt habituals. «A la meva comunitat, aquest

**ATHANASIOS
HADDAD**

«Aquí la gent s'identifica abans com a cristià que com a israelià o palestí»

**PIERBATTISTA
PIZZABALLA**

«Els cristians són ben conscients que només junts poden tenir un futur en aquesta regió i oferir un testimoni creïble»

Custòdia Terrae Sanctae

Al centre, i d'esquerra a dreta, el custodi de Terra Santa, el patriarca ortodox de Jerusalem i el patriarca armeni de Jerusalem durant la presentació de les obres de restauració del Sant Sepulcre.

2022, hem tingut més de 50 casaments, dels quals una vintena eren de parelles mixtes», explica Athanasios Haddad, sacerdot grecocatólic de Shefa'Amr, a Galilea. Entre les raons per a aquesta barreja, el pare Haddad destaca la manca de coneixement dels laics sobre les seves diferències doctrinals, però especialment el fet que «en ser una minoria, intenten unir-se contra un món hostil i no cristià».

En aquest sentit, el text del patriarca Pizzaballa corrobora que «com a conseqüència d'aquesta realitat viva a la base, els fidels tendeixen a travessar fàcilment els límits confessionals en la vida i les activitats de l'Església, fins i tot en la vida litúrgica i sacramental».

Per aquesta raó, les directrius del patriarcat llatí, aprovades fa poc més d'un any, posaven negre sobre blanc la necessitat de potenciar la comunió amb la resta

d'Esglésies cristianes, però també cercaven marcar pautes per a la celebració de matrimonis mixtos, per a la vida sacramental, per a les activitats pastorals i socials o per a l'acollida dels pelegrins, entre d'altres punts.

D'aquesta manera, per exemple, el document establia vies per compartir la vida de fe o per participar en batejos i cerimònies, alhora que demanava evitar formes de proselitisme entre Esglésies, instava a respectar la llibertat de religió i també convidava a defensar la puresa dels sacraments en el si de l'Església.

Units davant la dificultat

Amb tot, la relació entre les denominacions cristianes a Terra Santa no s'entén sense les dificultats que afronten els fidels, pel fet de viure en un país marcat pel conflicte i on són una clara minoria: els cristians suposen prop del 2% de la població a Israel i un 1% a Palestina. «Aquí la gent s'identifica abans com a cristià que com a israelià o palestí», exemplifica el pare Haddad, que explica que els cristians àrabs d'Israel se senten una doble minoria, pel fet de ser àrabs entre israelians, i cristians entre musulmans. «Els cristians són ben conscients, donat el seu petit nombre en la societat en general, que només junts poden tenir un futur en aquesta regió i així oferir un testimoni creïble i un servei significatiu a la seva gent», remarca el text del patriarca llatí.

Així, a més de contemplar la convivència social i l'apropament entre les Esglésies, per comprendre l'ecumenisme a Terra Santa cal fer una ullada a l'hemeroteca i recordar que, per exemple, l'1 de gener passat extremistes jueus van atacar el cementiri protestant de Jerusalem; o que colons israelians van ocupar il·legalment a finals del 2022 diverses propietats de l'Església ortodoxa al barri àrab de Silwan, també a la Ciutat Santa. També cal recordar que el terrorisme islàmic té els cristians de tot el món en el seu punt de mira i que, tot i que a Israel i Palestina les diferències entre musulmans i cristians sovint queden en baralles locals, molts cristians viuen amb por l'auge del jihadisme a tota la regió.

Lluís Magriñà: respostes estructurals als grans problemes

PERE BORRÀS
Jesuïta

Creia en el diàleg,
en la conversa
amistosa,
en l'escoltar
i ser escoltat

La matinada del 8 de gener va morir a Salamanca en Lluís Magriñà i Veciana, jesuïta, als 76 anys, sobtadament, després d'una llarga trajectòria de servei com a prevere de la Companyia de Jesús. El P. Magriñà fou una persona d'una espiritualitat senzilla, gens complicada, amb una gran inclinació cap al servei.

Va entrar al noviciat de la Companyia de Jesús l'any 1966 a Raimat, a la comarca del Segrià, i va iniciar la seva formació amb els estudis d'Humanitats i Filosofia a Sant Cugat. Ja vivint al barri de Collblanc de l'Hospitalet va començar a vincular la seva experiència de seguiment de Jesús amb l'atenció als més pobres. El seu cor es va enamorar de l'Àfrica. Va estar tres anys al Txad i es preparava per ser-hi destinat, però va haver de tornar per temes de salut.

Un cop a Catalunya, tot seguint el seu interès pels més desfavorits va començar amb altres companys la Fundació Intermón. El Lluís en va ser l'inspirador i el primer director. Més endavant, va impulsar també la Fundació Jesuïtes Educació. Posteriorment el P.

general, aleshores el P. Peter-Hans Kolvenbach, li va encomanar la direcció del Servei Jesuïta als Refugiats (JRS), la xarxa internacional de suport als refugiats i desplaçats. Més endavant, fou provincial de la Companyia de Jesús a Catalunya i ja aquests últims anys, director del centre internacional d'espiritualitat Cova Sant Ignasi de Manresa. Just feia uns mesos que havia deixat aquest càrrec i s'havia desplaçat a Salamanca per preparar, com deia ell, «el començament de la Tercera Edat».

El Lluís fou un home d'una gran senzillesa i bondat. Tenia una visió molt ampla dels problemes i alhora sabia atendre, des d'una gran pau, les persones que es trobava a la vida. Era un seguidor de Jesús enamorat de la seva persona i de la causa de l'Evangeli. I ho feia amb discreció, sense fer soroll, escoltant, intuïnt i pregant. Per ell, el centre de la seva relació amb Déu era la celebració del memorial de Jesús (l'Eucaristia). I em deia que cada dia li veia més sentit.

Era un gran conversador, com ho va ser sant Ignasi. Creia en el diàleg, en la conversa amistosa, en l'escoltar i ser escoltat. I alhora, imaginar respostes estructurals als grans problemes de la humanitat. Perquè no n'hi ha prou amb la bona voluntat individual, encara que necessària: cal crear respostes d'avui als problemes d'avui. I sovint això passa per institucions. Intermón o Jesuïtes Educació en són un exemple.

I també ho sabia combinar amb el dia a dia. Li agradava cuinar, fer les feines de casa, tenir cura dels detalls i de les persones que l'envoltaven. Era un entusiasta de la natura, del mar, de la muntanya i de les trobades amb familiars i amics.

Agraïm a Déu la presència de tants testimonis que ens ajuden a viure el nostre compromís. I el Lluís en fou un. Ens va ensenyar amb la seva vida què significa «En tot estimar i servir» (sant Ignasi).

Lluís Magriñà i Arturo Sosa a Manresa.

ORIOI JARA

Guionista, escriptor i productor catòlic

Ser catòlic està passat de moda

Ser cristià està passat de moda perquè en comptes de rebaixar l'ésser humà al nivell d'una màquina útil, com fa el materialisme, ens eleva prodigiosament fins a la dignitat de ser fills de Déu

Ser cristià és una cosa antiga. Carriclona, passada de moda i vella, fins i tot. Sobretot si ets catòlic. Ser cristià va en contra de la majoria d'idees, tendències i valors que hem assumit com a «moderns». Ser cristià ens oposa a sentir-nos part del grup de gent «actual». El cristianisme és anacrònic perquè en comptes de lloar els diners o la fama, com fa tothom, persegueix amb humilitat coses intangibles com l'obediència a Déu o la pobresa d'esperit.

Ser cristià està passat de moda perquè en comptes de rebaixar l'ésser humà al nivell d'una màquina útil, com fa el materialisme, ens eleva prodigiosament fins a la dignitat de ser fills de Déu. Està desfasat perquè ens demana que servim i estimem els enemics, en comptes d'oferir-nos luxe i plaer. El cristianisme ens exigeix que siguem servidors i no pas caps o senyors de ningú. Proclama que som una comunitat de germans i no pas una gàbia d'individus aïllats amb preocupacions intransferibles.

Ser cristians ens permet sentir vergonya perquè no som com Déu vol que siguem, i no pas sentir orgull per

ser simplement una mica millors, o més rics, o més poderosos que els altres. Ser cristià és antimodern perquè atorga un paper de privilegi a la gent gran. Ens ofereix la possibilitat d'admirar i seguir homes i dones vells, cosa absolutament contrària a la moda que patim avui dia. Ser cristià és una cosa atàvica perquè posa la mirada en l'altre. En el germà o la mare o l'esposa o els fills. Perquè ens obliga a lloar Déu i, per seguir la seva voluntat, estimar sense límits aquells que ens envolten. Ser cristià no està de moda perquè la moda és l'egoisme i l'hedonisme. Ser cristià és sentir en el cor la veu del fill de Déu parlant-nos des de fa dos mil anys. I en última instància les modes no perduren.

Precisament per totes aquestes raons m'he confirmat en l'Església catòlica (amb 42 anys), segur d'estar fent l'acte més salvatge i rebel de la meua vida. Perquè poques coses em fan sentir més feliç que rebel·lar-me en una societat que em vol aïllat i enfadat. Una cultura que em diu que puc ser qualsevol cosa però que no em permet ser feliç amb res.

La Paraula S'agrada

La Paraula no està per
ser emmudida
o amagada, sinó
comunicada, viscuda

ELOI ARAN SALA
Cap d'àrea pastoral
i socioeducativa FECC

D'acord, no direm el pecador però el pecat dona per pensar, així que revelo haver vist l'anunci d'un concurs escolar titulat *La Paraula S'agrada*; tal com raja, com qui no pidola el «like» a les xarxes socials perquè no li cal. No sabem si es tracta d'una errada de redacció o, molt possiblement, d'un reclam lingüístic enginyós; però la vinculació entre la Bíblia —perquè aquest és el contingut de la Paraula en majúscula— i l'estètica pot donar molt de joc, també a l'aula.

D'entrada, que la bellesa de la comunicació de Déu trobi gaudi autoreferencial —el «s'agrada» ens porta a un dels pensaments dels teòlegs que més han reflexionat sobre l'estètica teològica, Hans Urs von Balthasar, i és la invitació a adonar-nos que la bellesa literària de la Bíblia no és merament un recurs per a la seva memorització o interpretació (com ara les estructures concèntriques, les respostes inesperades, les comparacions sinòptiques, etc.), sinó que «la Bíblia és bonica perquè Déu és bellesa» (amb be alta, i no d'una vellesa

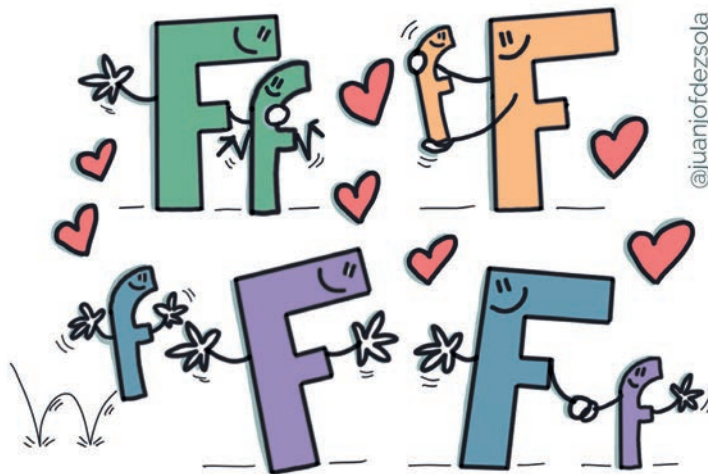
envilidora), tal com ens recorden els atributs clàssics de la divinitat: *unum, bonum, verum... i pulchrum!*

És en aquest «S'agrada» que també podem reflexionar sobre la sacralitat de la Paraula amb l'alumnat. Tot i que la terminologia habitual recorda una vegada i una altra que «sagrat» fa referència a allò «separat, apartat o reservat», el cristianisme és més de «consagrar» que de «sacralitzar»; és a dir, la Paraula no està per ser emmudida o amagada, sinó comunicada, viscuda. Si, com el títol d'aquella pel·lícula, podem afirmar que «la vida és bella» —si més no, a estones i malgrat tot!—, com no ho ha de ser també el Relat que omple de Vida? I, aquest bell tresor, no és digne de ser descobert també per l'alumnat?

Valguin tots aquests apunts per animar a la participació de les escoles a la propera Setmana de la Paraula, una proposta del papa Francesc entomada per la Conferència Episcopal Tarraconense amb la Setmana de la Bíblia, on hi col·laborem també des de la FECC.

Aprendre a estimar des de l'inici de la vida

Cada infant és únic
i irrepètible i sigui
com sigui mereix
ser estimat

ANNA WENNBERG

Mare, pedagoga, logopeda i directora de centre d'educació infantil
Associació Pro Vida Barcelona

Soc en Jan i ja no em queda gaire per néixer. Estic flotant dins el ventre de la mare. Ella em protegeix, sento que respira, sento altres sons, m'alimento bé. Tinc tot el que necessito, les necessitats vitals i afectives cobertes però sento que vaig creixent i que l'espai comença a quedar-se'm petit.

De sobte un dia... no sé què està passant, potser estic naixent? Qui em protegeix, qui m'agafa, què respiro, què menjo? Tot és nou.

I en aquesta novetat, hi ha una veu, hi ha un cos, hi ha uns braços que m'agafen, em premen cap a ella, em protegeixen, m'escalfen i m'alimenten... i durant els primers dies descobriré que bé que estic sentint i tocant la mare, segur entre els seus braços i el seu cos. Establiré així un vincle perdurable en el temps que em dona seguretat.

I a poc a poc buscaré altres postures que encara enganxat a ella em permetin mirar, moure'm, aixecar el cap i buscar novetats en l'entorn.

Passaran els mesos i m'encantarà seure a sobre seu o del pare, o dels avis, encara protegit, sentint un altre cos, i des d'allà miraré al voltant, descobriré persones i objectes, expressaré amb els ulls,

amb la cara i el cos que bé que em sento.

I més endavant començaré a desplaçar-me i m'encantarà descobrir el món per mi mateix, però miraré enrere per veure que hi ets, i tornaré a tu perquè em tornis a agafar.

I aniré creixent i com més ple estigui de tu i dels meus, més capaç seré d'avançar amb seguretat, sabent on és el meu port.

I sempre necessitaré una abraçada, un somriure, una mirada, una paraula per sentir-me estimat i per aprendre a estimar.

Alguns nens i nenes expressen i demostren que volen i busquen afecte, de la mare, del pare, de la mestra, dels iguals. Altres no ho demostren i ho necessiten igualment, només que els adults afectivament vinculats a ells hauran d'aprendre de quina manera arribar a cadascun d'ells.

Cal estar a prop i cal temps per educar. Ser-hi, perquè ser-hi permet mirar-los i escoltar-los per conèixer-los i educar-los.

Cada infant és únic i irrepètible i sigui com sigui mereix ser estimat.

I un ésser estimat aprèn a estimar: aprèn a estimar-se, a estimar els altres i a agrair i retornar tot el que ha rebut.

«L'esperit sinodal suposa la participació de la dona en els espais i estructures de l'Església»

**Gloria Liliana Franco, presidenta de la Confederació
Caribena i Llatinoamericana de Religioses
i Religiosos**

En família la germana Gloria Liliana va aprendre el «gust pel servei».

Coneixem la Gna. Gloria Liliana Franco Echeverri, religiosa colombiana de la Companyia de Maria i presidenta de la Confederació Caribenya i Llatinoamericana de Religioses i Religiosos. En aquesta entrevista ens parla de la seva família, on va créixer en l'amor de Déu, de la seva vocació i del paper de la dona en l'Església.

Com es va generar la seva vocació religiosa?

Vaig néixer en una família plena dels valors de l'Evangeli. Els pares compartien amb senzillesa el que tenien, acollien qui arribés a casa, vivien la fe sense ornaments ni fonamentalisme. La meua llar és sens dubte un laboratori de tendresa. Allà vaig conèixer el rostre misericordiós de Déu, el gust de la pregària i del servei. Quan tenia quatre o cinc anys, a casa de la meua àvia, que quedava paret per paret amb el juniorat de les Carmelites Missioneres a Medellín, passejàvem per la porxada de la casa. Quan arribàvem a un tram de paret on ella intuïa que, a l'altra banda hi havia la capella de les germanes, em deia: «Acosta l'orella a la paret: a l'altra banda, al

sagrari, hi ha Déu. Escolta'l, Ell et diu que t'estima; tu digues-li que l'estimes.» Així m'ensenyava a pregar, la meua àvia. Vaig saber des de ben petita que Déu m'estima i que a Déu se'l pot estimar, que la relació natural amb Déu és l'amor. Vaig aprendre que Déu es fa el trobadís a tots els racons. Només cal obrir ulls i cor, i se'l reconeix.

Aquí es van donar les primeres passes de la seva vocació?

Quan les Carmelites em preguntaven: «Què vols ser quan siguis gran?», responia: «Monja.» Sentia que allà hi havia la plenitud de l'alegria. Quan vaig arribar a l'adolescència, a través del P. Jairo Girón, un sacerdot bo, alegre, compromès de debò amb l'evangelització dels joves, vaig conèixer les germanes de la Companyia de Maria Nostra Senyora. Vaig començar a pregar amb elles i a participar en experiències de missió amb camperols. El cor em cremava, confirmava que això era el que Déu volia per a mi. Un dia, en una d'aquestes missions, es va apropar a nosaltres un camperol, don Antonio, de 87 anys. Anava descalç i entre les mans, grans i endurides, portava

quatre advocats, i ens va dir: «Això és tot el que tinc i és per a vostès.» Des d'aquell dia, ja no vaig poder parar de preguntar-me què és això que jo tinc i que vull que sigui per a Déu i per als altres. Vaig comprendre que era la meua vida. Crec que aquest és l'origen de la meua vocació. Per a mi, ser deixeble de Crist significa estimar-lo i creure'l, deixar-me seduir per Ell en els diferents revolts del camí i comunicar el seu amor.

Què ha significat ser missionera amb els pobres, en una època difícil de Colòmbia, de dolor i violència?

Viure la meua consagració en contextos com el colombià, com els d'Amèrica Llatina i el Carib, és una gràcia. És veritat que la realitat és complexa, que als nostres països la corrupció i la injustícia fan créixer la pobresa, que hi ha grans bretxes socials. Però entre els més pobres sempre se m'ha fet nítid el rostre de Déu, amb ells he après que la solidaritat ho fa créixer tot, que la unió fa la força. Amb ells he assaborit l'Evangelí de manera nova. Vaig aprendre que seguir Jesús té conseqüències, que no pot haver-hi dicotomia entre fe i vida, que evangelitzar és humanitzar. Entre els pobres ens correspon ser deixebles, aprendre'n. Quan començava la meua formació a la Companyia de Maria, el febrer del 1989, van matar una de les meves germanes, Teresita Ramírez Vargas. Era mestra i acabava d'ensenyar als nens els signes de puntuació. Vaig aprendre què era el martiri, vaig saber que seguir Jesús tenia conseqüències, que a la pau hi arribaríem per la justícia i que, a nosaltres, dones consagrades, ens corresponia caminar amb el nostre poble, desitjar i obrir pas al Regne. El nostre compromís amb la pau de Colòmbia l'assumim evangelitzant com a educadores en diferents racons del país.

Com va viure els exercicis espirituals que va impartir l'any passat a la cúria de l'arxidiòcesi de Bogotà, un esdeveniment inèdit?

Em vaig sentir entre germans. És cert que era el primer cop, en 450 anys de l'arquebisbat, que una dona acompanyava l'experiència dels exercicis espirituals, però no vaig notar resistències. Em vaig trobar un grup plural d'homes que cerquen sincerament el Senyor, com el que soc, un instrument fràgil, però a les

mans de Déu. Ell va fer l'obra i es va obrir pas pel cor dels meus germans sacerdots. Mons. Luis José Rueda Aparicio, l'arquebisbe de Bogotà, pastor autèntic, un ésser orant i compromès amb la realitat, em va demanar que orientés els recessos en la línia de la sinodalitat. Per això, a partir d'icones bíbliques: Emmaús, Betània, la samaritana, el sopar, Pentecosta, vam anar aprofundint diferents aspectes de la sinodalitat i obrint-nos al cara a cara de la relació amb Déu que sempre ens llança més enllà de nosaltres mateixos i ens sorprèn.

Encara hi ha un deute històric pel que fa al paper de la dona en l'Església?

L'Església té rostre de dona: les nostres assemblees, els grups parroquials, les celebracions litúrgiques, els ministeris apostòlics de les nostres comunitats, la qualitat de la reflexió i la calidesa de l'entrega de la nostra Església, es teixeix al ventre de les dones. Hi ha, però, un deute, perquè això no s'ha valorat prou, fins i tot hi ha en alguns llocs un esforç per invisibilitzar, amagar i negar l'aportació de la dona a la construcció del teixit eclesial. La plenitud eclesial l'assolirem quan al voltant de la taula reconeguem que tots tenim un lloc, que Jesús ens convoca, que Ell és el centre i el sentit de tot el que vivim. Quan els nostres esforços siguin treballar per un món en el qual ens considerem radicalment germans. L'Església és femenina, i això no exclou els homes, perquè en tots nosaltres habita la força d'allò femení, de la saviesa, de la bondat, de la resistència i la fortalesa, de la tendresa, del silenci, de la capacitat de donar la vida i afrontar les situacions amb gosa-dia. Tots podem ser ventre, casa, carícia, abraçada, paraula, acció profètica i transformadora.

Des de l'esperit de la sinodalitat es fa més nítida la missió de les dones en l'Església. Som cridades a ser, a l'interior del teixit eclesial, sagrament de comunió, pont que afavoreix la trobada, ventre en el qual es fecunda una nova manera de relacionar-se i es prioritza l'art de l'acompanyament. L'esperit sinodal al qual som advocats suposa la participació de la dona en els espais i estructures de l'Església,

«Déu se'ns fa el trobadís a tots els racons»

«Entre els més pobres sempre se m'ha fet nítid el rostre de Déu»

«Entre els pobres ens correspon ser deixebles», ens diu la religiosa.

«La consagració és l'expressió d'un desig d'assumir l'existència amb sentit, autenticitat i radicalitat»

en el discerniment i la presa de decisions.

Com podem els religiosos reviscolar la flama de la vida religiosa enmig d'una societat laica i deschristianitzada?

La consagració és l'expressió d'un desig d'assumir l'existència amb sentit, autenticitat i radicalitat. Suposa abraçar un projecte de vida, divers en formes i matisos, però que va configurant l'ésser i donant orientació a les opcions vitals, en referència a Jesús, a la gosadia del Regne i a la profecia d'allò comunitari. La consagració és en essència diversitat i això perquè l'Esperit s'ha vessat al llarg de la història a través de carismes múltiples que, en la persona dels fundadors, han adquirit formes, missions, estils, narratives, projeccions diverses. La vida consagrada és multifacètica i està configurada per la diversitat. És una opció única: la consagració de l'existència, viscuda amb múltiples formes, matisos i estils, recreats a l'alè de l'Esperit, en la gràcia carismàtica que fa possible l'origen. Al cor de l'Església, aquest estil de vida va sorgir per ser mística, missió i profecia; contemplació i acció; opció per allò comú i soledat fecunda; vida en transcendència i petjades arrelades a tota la terra; seguiment a Jesús i contra corrent davant dels ídols de torn.

Quins valors prioritaris s'haurien de posar en joc per renovar el futur de la vida religiosa i ajudar en la perseverança de la persona consagrada?

Centralitat en Jesús, per viure per allò fonamental, per al Regne. Escolta, com una disposició a deixar-nos transformar per la Paraula i pels ressons de la realitat que ens condueixen a la sortida missionera. Discerniment, perquè en èpoques de tantes incerteses, estem abocats a cercar sempre i sincerament la voluntat de Déu; el discerniment com una activitat vital que ens permet recrear les respostes. Servei, sempre i en tota circumstància, disponibilitat per encarnar-nos en els diferents contextos amb una disposició vital a caminar amb els altres, a treballar en xarxa, a fer sinergia. Tendresa, com la disponibilitat d'humanitzar i de recrear-ho tot des del perdó i la proximitat bondadosa.

JOAN PLANELLAS
I BARNOSELL

Arquebisbe metropolità de Tarragona i primat

Comunió en la Paraula

Benvolgudes i benvolguts, aquest diumenge s'escau dins la Setmana de Pregària per la Unitat dels Cristians i, al mateix temps, és el diumenge dedicat a la Paraula, instaurat pel papa Francesc. Les dues ocasions són motius de sobres per merèixer la nostra atenció.

Sovint s'ha mal interpretat la divisió dels cristians, pensant que, en els seus inicis hi havia una perfecta harmonia que s'hauria deteriorat amb el pas de la història. Però res més lluny de la realitat, perquè gairebé sempre hi ha hagut discrepàncies entre els cristians —fruit de la condició humana mateixa—, i mai no va existir aquella uniformitat o perfecta harmonia, tal com es desprèn rellegint la vida de les primeres comunitats cristianes, exposada en el Nou Testament. Però podem dir que allò que ha caracteritzat des de sempre la comunitat cristiana ha estat la seva comunió: els cristians s'han mantingut fidels al nucli de la fe, al credo, en comunió amb els seus pastors, comunió compatible amb una diversitat de ritus i tradicions que han persistit

des dels temps antics fins avui, en alguns casos.

Ara bé, aquesta comunió en la diversitat s'ha vist alterada històricament per aquells que s'han desvinculat dels seus pastors per motius doctrinals o organitzatius i han actuat al marge de la comunió amb la resta. Dit amb altres paraules, han trencat la «plena» comunió eclesial, com ho indica la constitució sobre l'Església, *Lumen gentium*, del Concili Vaticà II (cf. LG 14-15). Això vol dir que resta una unitat, encara que no plena. Perquè «l'Església se sent unida per moltes raons amb aquells qui, pel fet de ser batejats, s'honoren amb el nom de cristians, però no professen íntegrament la fe o no conserven la unitat de comunió sota el Successor de Pere» (LG 15). Aquesta és la unitat que voldríem assolir: la comunió «plena» o la unitat en la comunió. Des del Concili Vaticà II s'ha arribat a alguns acords ecumènics importants; però encara estem lluny d'aconseguir una unitat en la comunió.

El que sí que compartim tots els

cristians de les diferents confessions és la «comunió en la Paraula». Som «oients» de la mateixa Paraula, per utilitzar l'expressió del teòleg Karl Rahner, i tots proclamem la mateixa Paraula de salvació. Crec oportú recordar això en aquest diumenge dedicat a la Paraula, perquè —a més— la «comunió en la Paraula» no és sols una comunió cristiana, sinó que està cridada a ser una comunió que englobi totes les dones i homes. La Paraula que proclamem els cristians ha de ser també paraula de comunió universal entre tots els homes i dones de qualsevol condició, com si fos una parafrasi de les paraules que obren la constitució sobre l'Església en el món, *Gaudium et spes*, del Concili Vaticà II: «Els goigs i les esperances dels homes són també els goigs i les esperances de l'Església» (cf. GS 1). La Paraula ens ha d'unir en la fe, però també ens ha d'unir en la caritat i en l'esperança. Unitat entre la gent cristiana de les diverses confessions i unitat humana, en la qual som i de la qual participem.

Ben vostre.

SALVADOR GIMÉNEZ
Bisbe de Lleida

La Bíblia, fonament de la vida cristiana

Estimats diocesans,

Durant els darrers anys hem fet referència a aquesta iniciativa sobre la Paraula de Déu que prové d'una doble font. D'una banda, les diòcesis amb seu a Catalunya van presentar, ja fa força anys, una Setmana de la Bíblia. Amb el suport de l'Associació Bíblica, van proposar una setmana propera a l'Advent perquè totes les comunitats catòliques reflexionessin sobre aquest llibre fonamental. Que resessin amb ell, que el llegissin amb més assiduitat, que l'estudiessin amb afany, que el donessin a conèixer als més joves de les seves famílies, que assistissin a cursos bíblics, que organitzessin activitats sobre la Bíblia a totes les parròquies... en definitiva, que la Bíblia fos el permanent mitjà per conèixer la Revelació de Déu, la seva voluntat salvífica i l'acceptació cordial per part del creient de tot allò que es conté a les seves pàgines. És just no oblidar que la Federació de Cristians de Catalunya ja fa 38 anys que proposa a totes les parròquies i col·legis un Concurs Bíblic amb una gran acceptació popular.

D'altra banda, el papa Francesc va instituir una Jornada de la Paraula de Déu mitjançant una carta apostòlica en forma de *motu proprio*, *Aperuit illis*, el dia 30 de setembre de l'any 2019. I va determinar que se celebrés el tercer diumenge del temps ordinari, enguany el dia 22 de gener. La finalitat d'aquesta Jornada la va expressar el Papa amb molta claredat: «Per fer créixer en el poble de Déu la familiaritat religiosa i assídua amb la Sagrada Escripura.» Nosaltres fem referència cada any, i ja és el quart, a aquest esdeveniment i aconsellem a tothom aprofundir en la vida de la Paraula i a sumar-se amb la raó i amb el cor a allò que és fonamental en la vida cristiana de cada dia durant els darrers vint segles d'història.

S'ha donat una feliç coincidència entre les dues iniciatives, Setmana de la Bíblia i Jornada de la Paraula de Déu, fusionant allò que és comú, acceptant la proposta del Papa per a

l'Església universal i ampliant a altres dies els continguts de la Jornada que té el següent lema: «Us anunciem allò que hem vist i sentit» (1Jn 1,3). Cada diòcesi s'encarrega d'organitzar durant aquests dies una sèrie d'activitats que ajudin les diferents comunitats a ampliar els seus coneixements bíblics i a revisar el seu interès i la seva programació per transmetre la Paraula. Des d'aquí us convidem a tots a participar en els actes que s'ofereixen a la nostra diòcesi per aquest motiu essencial en la conformació de la mentalitat cristiana des de la Bíblia.

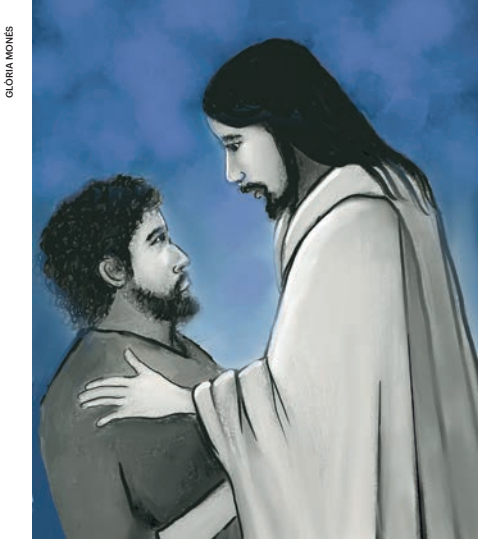
L'Àrea de Formació del bisbat promou constantment conferències, cursos, seminaris i altres activitats en tots els àmbits del saber teològic, catequètic i pastoral. No podia faltar la seva preocupació per apropar el món bíblic a tots els interessats a formar-se i a procurar que totes les comunitats brindin aquesta mateixa oportunitat als seus membres. Faig meua una insistència dels responsables de la formació: que tots els cristians acceptem la Paraula de Déu com una cosa viva i actual en la nostra existència personal i comunitària. No és un llibre d'història o de geografia. És un llibre de vida que ofereix la Vida per a tots. És interessant que coincideixi aquesta Jornada amb la Setmana d'Oració per la Unitat dels Cristians; la seva proximitat en la lectura i en la pregària amb la Paraula fonamenta el camí per aconseguir la unitat tan desitjada per Jesucrist.

Una altra característica a assenyalar com a consell: que procurem l'estudi de la Paraula en grups i en comunitats. Sembla tenir una nova virtualitat i un enriquiment mutu que val la pena aconseguir. No oblideu que l'Església està ficada en aquest moment en un procés sinodal (camí per la vida juntament amb els altres) que produeix molts i bons fruits comunitaris, parlant, escoltant, discernint i decidint com anunciar millor a Crist, la Paraula, a tots els nostres semblants.

Amb la meua benedicció i afecte.

COMENTARI DE LA PARAULA

«Vine amb mi»

Tota la vida de Jesús, tal com la narren els evangelis, és el compliment dels anuncis fets pels profetes. Els evangelis no es cansen de dir-nos: «S'havia de complir allò que anunciava el profeta.» Amb això, volen dir-nos sobretot que Déu és fidel a la seva aliança i a la seva promesa, ja que en Jesús, el seu Fill fet home per nosaltres com hem acabat de celebrar i viure aquest darrer Nadal, Déu es fa present definitivament enmig del seu poble. Però, a més, i també com anunciaven els profetes, Déu amb Jesús inaugura una nova aliança que abraça no ja el seu poble, sinó totes les nacions i pobles d'arreu de la terra i de tots els temps.

Jesús inicia aquesta nova aliança predicant la bona nova: «Convertiu-vos, que el Regne del cel és a prop.» Convertir-se vol dir canviar el cor i la seva mirada; deixar d'estar pendent de les nostres coses i de les nostres mesquineses, per obrir el cor a Déu i atendre la seva crida. És així com el Regne es fa proper, es fa present enmig del món. I, com que aquesta crida Jesús la fa a totes les nacions i a tots les homes de tot el món, també ens arriba avui a nosaltres i ens demana que convertim el nostre cor.

I la crida ha pogut arribar a nosaltres perquè, primer, va arribar

a uns pocs, els primers deixebles, que la van escoltar i se la van fer seva; i, al seu moment, van sortir del seu poble i de la casa dels seus pares a predicar-la i a anunciar-la a tot el món. Poc s'ho pensaven Pere, Andreu, Jaume i Joan que aquell dia quan Jesús els va dir: «Veni amb mi, i us faré pescadors d'homes», acabarien arribant tan lluny de casa seva per portar el bon anunci de la vida nova que el Senyor ens regala. Ells, uns pobres pescadors, pobres homes d'un pobre poble, humils treballadors, van esdevenir les mans i les boques necessàries per ensenyar a les sinagogues, predicar la bona nova del Regne i guarir entre la gent tota malaltia, tant la del seu temps, com a través d'aquells que a imitació seva han respost a Jesús i, abandonant-ho tot, han deixat les xarxes de les seves vides, com la dels nostres temps.

I ara ens podem preguntar: qui entre nosaltres escoltarà avui la veu del Senyor que crida «vine amb mi», per tal de fer-lo pescador d'homes? Qui escoltarà aquesta veu per poder continuar anunciant i transmetre a les futures generacions que el Regne de Déu és a prop? Si tu, siguis qui siguis, sents aquesta crida, deixa les xarxes i la barca de la teva vida i ves amb ell. Ens necessita per transmetre la seva bona nova a tot el món.

LLUC TORCAL
Biblista

CONSULTORI BÍBLIC

QUIQUE FERNÁNDEZ

Coordinador d'Escola d'Animació Bíblica

Podem saber res dels 30 anys de vida oculta de Jesús? (I)

Em permeto començar amb una disjuntiva que em sembla interessant. La vida oculta de Jesús, és de 30 o de 18 anys? És a dir, hem d'entendre que la infància narrada de Jesús als Evangelis és vida oculta perquè encara no havia començat el seu ministeri públic? O potser hem de comptar aquesta vida oculta des de l'últim fet narrat de la seva infantesa als evangelis, la pujada al Temple als 12 anys, fins al primer passatge de la seva vida pública, el Baptisme al Jordà als 30 anys aproximadament?

Sigui una cosa o l'altra, es tracti d'un període més llarg o menys, podem classificar la informació amb què comptem en tres nivells: a) El que sabem; b) El que deduïm; i c) El que imaginem.

a) El que sabem

Gairebé tot el que coneixem de la infància i vida oculta de Jesús és per mitjà dels evangelis de Mateu i Lluc. Ho fan en els anomenats «Evangelis de la Infància», que estan continguts en els dos primers capítols de tots dos evangelis. Cadascun d'ells ens proporciona informació diferent i complementària.

Mateu escriu sobre el Naixement, l'Adoració dels Savis-Mags d'Orient, la fugida a Egipte i la Matança dels Innocents. Lluc per la seva part ens narra l'Anunciació, la Visitació, el Naixement, la Presentació del Nen Jesús al Temple i la Pujada al Temple per Pasqua als 12 anys.

Acabat aquest darrer passatge, se'ns diu que Jesús «els era obedient», que «la seva mare conservava tot això en el seu cor» i que «Jesús es feia gran, avançava en enteniment i tenia el favor de Déu i dels homes».

PER A CONSULTES:
REDACCIO@CATALUNYACRISTIANA.CAT

Diumenge III de durant l'any

Lectura primera

Is 8,23b-9,3

*A Galilea dels pagans,
el poble ha vist una gran llum*

Lectura del llibre d'Isaïes:

En temps passat, el Senyor humilià el país de Zabuló i de Neftalí, però a la fi dels temps enaltirà el camí del Mar, l'altra banda del Jordà, Galilea dels pagans. El poble que avançava a les fosques ha vist una gran llum, un allum resplendeix per als qui vivien al país tenebrós. Els heu omplert de goig, d'una alegria immensa; s'alegren davant vostre com la gent a la sega, com fan festa els vencedors quan reparteixen el botí. Heu trossejat el jou que li pesava, la barra que duïa a l'espatlla i l'agulló del qui l'arriava; tot ho heu trossejat com al dia de Madian.

Al·leluia

Mt 4,23

*Jesús predicava la Bona Nova
del Regne,
i guaria en el poble tota malaltia.*

Evangelí

Mt 4,12-23

*Anà a viure a Cafar-Naüm,
perquè s'havia de complir allò que
anunciava Isaïes*

Lectura de l'evangelí segons sant Mateu:

Quan Jesús sentí a dir que Joan havia estat empresonat, se'n tornà a Galilea, però no anà a viure a Natzaret, sinó a Cafar-Naüm, vora el llac, a la regió de Zabuló i de

Salm responsorial

26

El Senyor m'il·lumina
i em salva,
qui em pot fer por?
El Senyor és el mur
que protegeix la meva vida,
qui em pot esfereir?

R. El Senyor m'il·lumina i em salva.

Una cosa he demanat al Senyor,
i la desitjo amb tota l'ànima:
poder viure a la casa del Senyor
i vetllar pel seu temple. *R.*

N'estic cert, fruité
en la vida eterna
de la bondat que em té el Senyor.
Espera en el Senyor!
Sigues valent! Que el teu cor
no defalleixi.
Espera en el Senyor! *R.*

Neftalí, perquè s'havia de complir allò que anunciava el profeta Isaïes: «País de Zabuló i de Neftalí, camí del mar, l'altra banda del Jordà, Galilea dels pagans: El poble que vivia a les fosques ha vist una gran llum, una llum resplendeix per als qui vivien al país tenebrós.» Des d'aquell temps Jesús començà a predicar així: «Convertiu-vos, que el Regne del cel és a prop.»

[Tot vorejant el llac de Galilea, veié dos germans, Simó, l'anomenat Pere, i Andreu. Estaven tirant

Lectura segona

ICo 1,10-13.17

*Poseu-vos d'acord
i que no hi hagi divisions
entre vosaltres*

Lectura de la primera carta de sant Pau als cristians de Corint:

Germans, pel nom de Jesucrist, el nostre Senyor, us demano que aneu d'acord i que no hi hagi divisions entre vosaltres; estigueu ben units en una sola manera de pensar i en un sol parer. Perquè alguns de la casa de Cloa m'han parlat de les desavinences que hi ha entre vosaltres. Vull dir que cadascú de vosaltres afirma: «Jo soc partidari de Pau», «Doncs jo, d'Apol·ló», «Jo, de Quefes», «Jo, de Crist». Com és això? El Crist està dividit? És que Pau ha estat crucificat per vosaltres o heu estat batejats en el nom de Pau? Crist no m'ha enviat a batejar, sinó a anunciar l'evangelí, i a fer-ho sense recórrer a un llenguatge de savis, perquè la creu de Crist no perdi el seu valor.

el filat a l'aigua, perquè eren pescadors, i els digué: «Veniu amb mi, i us faré pescadors d'homes.» Immediatament abandonaren les xarxes i se'n anaren amb ell. Més enllà veié altres dos germans, Jaume i Joan, fills de Zebedeu. Eren a la barca amb el seu pare, repassant les xarxes, i Jesús els cridà. Ells abandonaren immediatament la barca i el pare, i se'n anaren amb ell. I anava per tot Galilea, ensenyant a les sinagogues, predicant la bona nova del Regne i guarint entre la gent tota malaltia.]

Calendari de la setmana

Lectures de la missa, santoral i altres celebracions

(CICLE LITÚRGIC A; FERIAL I)

TEMPS DE DURANT L'ANY

(SALTERI: SETMANA 3)

Gener

22. DIUMENGE

Diumenge III de durant l'any, Verd.
Lectures: Isaïes 9,1-4 / Salm 26 / 1 Corintis 1,10-13.17 / Mateu 4,12-23
SANTORAL: Anastasi, monjo i mr.; Gaudenci, b.; beata Laura Vicuña, rel.

23. DILLUNS

Sant Ildefons (MO), *Blanc*. Lectures: Hebreus 9,15.24-28 / Salm 97 / Marc 3,22-30. Tortosa: *Sant Francesc Gil de Frederic* (ML), *Vermell*. SANTORAL: Agatàngel, mr.; Climent, b. i mr.; Emerenciana, vg. i mr.

24. DIMARTS

Sant Francesc de Sales (MO), *Blanc*. Lectures: Hebreus 10,1-10 / Salm 39 / Marc 3,31-35
SANTORAL: Felicià, b. i mr.

25. DIMECRES

Conversió de sant Pau (F), *Blanc*. Lectures: Fets 22,3-16 / Salm 116 /

Marc 16,15-18

SANTORAL: Bretanió, b.; Elvira, vg. i mr.

26. DIJOUS

Sants Timoteu i Titus (MO), *Blanc*. Lectures: 2 Timoteu 1,1-8 / Salm 95 / Lluç 10,1-9
SANTORAL: Paula, viuda; Robert, Alberic i Esteve, ab.

27. DIVENDRES

Fèria, Verd. Lectures: Hebreus 10,32-39 / Salm 36 / Marc 4,26-34. O bé: *Santa Àngela Mèrici* (ML), *Blanc*. Tortosa i Tarragona: *Sant Enric d'Ossó* (MO), *Blanc*. SANTORAL: Emeri, ab.; Julià, b.; Vitalià, p.

28. DISSABTE

Sant Tomàs d'Aquino (MO), *Blanc*. Lectures: Hebreus 11,1-2.8-19 / Salm Lluç 1,69-75 / Marc 4,35-41. Lleida: **Sant Valeri** (MO), *Blanc*. SANTORAL: Flavià, mr.; Isaac de Nínive, monjo i b.; Leònides, mr.; Tirs, mr.

El Sant 24 GENER

Sant Francesc de Sales

Al segle XVII França va tenir un seguit de personalitats cristianes de primer ordre en el camp catòlic. Aleshores va néixer l'anomenada «escola francesa d'espiritualitat», que en controvèrsia amb el protestantisme calvinista, va accentuar l'Encarnació, l'Eucaristia i la mística cristocèntrica. Una de les grans figures d'aquest corrent és sant Francesc de Sales (1567-1622).

De molt bona posició social, va estudiar Dret i Teologia. Però en lloc d'exercir d'advocat i acceptar el matrimoni que li havien concertat, en sentir la crida de Déu, va renunciar a tot i es va fer sacerdot. Destinat a Ginebra, feu del calvinisme, en aquesta ciutat hostil a l'Església romana sant Francesc de Sales es va dedicar a predicar amb to afable però ferm, i va aconseguir que nombrosos protestants tornessin al catolicisme. També va escriure molts opuscles explicant la fe de l'Església, per la qual cosa és patró dels periodistes. Va ser nomenat bisbe de Ginebra i, juntament amb santa Joana de Chantal va fundar l'Orde de la Visitació. El papa Alexandre VII el va canonitzar l'any 1662.

El papa Benet, teòleg de la litúrgia (1)

RAFAEL SERRA
Sacerdot de l'arquebisbat
de Tarragona

El dissabte de l'Octava de Nadal el papa Benet va lliurar la seva ànima a Déu. Les seves darreres paraules van ser aquestes: «Jesús, us estimo.» El papa Francesc en l'homilia exequial, a la plaça de Sant Pere del Vaticà, davant d'una gran multitud de fidels, li donà el títol d'Amic de l'Espòs, el mateix títol que el Senyor donà a Joan Baptista. Un elogi així és més que justificat per la persona i l'obra del qui fou el bisbe de l'Església catòlica, el Papa emèrit, Benet XVI. Estimà el Crist i estimà apassionadament l'Esposa de Crist, l'Església. No dubto d'afirmar que el professor Joseph Ratzinger, fou un dels teòlegs més grans de la litúrgia cristiana del nostre temps. El seu magisteri és ingent i d'una gran profunditat i de lectura obligada pels amants de la litúrgia, de manera especial l'obra cabdal: *L'Esperit de la Litúrgia* (en edició castellana de l'any 2009). El magisteri del Papa sobre la litúrgia se situa en l'hermenèutica de continuïtat amb la gran tradició orant de l'Església. És impossible, en un breu article com aquest, fer síntesi de la teologia del papa Benet sobre la litúrgia.

La primera afirmació de la teologia de Ratzinger sobre la litúrgia és que la revelació cristiana està vinculada intrínsecament amb la bellesa; és esplendor de la Veritat, que és Déu mateix. Al llarg de tota la tradició eclesial, la reflexió teològica ha buscat d'arribar fins a Déu per *viam pulchritudinis*. La litúrgia, com a moment present de la història de la salvació, actualitza el misteri central de la nostra fe, el misteri pasqual de Jesucrist en l'*hic et nunc* de la celebració litúrgica. Aquesta és l'autèntica i veritable bellesa de tota celebració litúrgica. Si en la litúrgia, per tant, es fa present el misteri de Jesucrist, resplendeix en ella la bellesa del misteri de Déu, és expressió de la

glòria de Déu; perquè la bellesa, essent atribut del misteri diví, és també part essencial de la litúrgia. En la litúrgia resplendeix la bellesa del misteri de Jesucrist, que és misteri de comunió amb Ell i amb els que estan units a Ell. La litúrgia ens atreu cap a ell i ens crida a la comunió. És un misteri que uneix Crist i el Cos de Crist entre si. Així s'expressa en la segona epiclesi d'algunes pregàries eucarístiques, anomenada epiclesi de comunió: «Us demanem humilment que l'Esperit Sant uneixi en els qui participem del Cos i Sang de Crist» (pregària eucarística II). La bellesa de la litúrgia es manifesta, no només pel misteri cregut i celebrat, sinó també pel misteri de comunió que s'esdevé en tots els que participen del Cos de Crist. Per esdevenir ells mateixos gloriósos i radiants.

A començaments del segle XX el gran R. Guardini feia l'optimista afirmació: «L'Església està naixent en les ànimes.» Avui dia l'afirmació pot ser la contrària: «L'Església mor en les ànimes» i deixa de ser rellevant per a molts. Sense el Crist l'Església no és res. Només hi una raó per no marxar de l'Església: perquè ella es portadora del Misteri del Crist i de la gràcia dels seus sacraments. La litúrgia no és un culte només, és una epifania del Misteri del Crist gloriós i vivent. Ens situa, plens d'embadaliment en allò que està *per sobre nosaltres i més enllà de nosaltres*. Només la podem celebrar en la lloança i l'adoració, també en la caritat. La litúrgia és èxtasi, però també porta a la missió i a la caritat. És tota ella transfigurant. El papa Benet s'horriritzava d'una litúrgia secularitzada. En la litúrgia no celebrem res de nosaltres mateixos, celebrem la glòria del Crist, que ve a nosaltres en la seva Paraula i en la humilitat dels seus sacraments.

«Jesús, t'estimo» (I)

MN. JOAQUÍN IGLESIAS ARANDA
Rector de Sant Fèlix de Barcelona

Són les darreres paraules que va balbejar Benet XVI en el seu llit de mort. No només era un dels intel·lectuals més importants d'Occident, un gran acadèmic i professor de teologia. Ell deia que, sobretot, volia ser un pastor al servei de la veritat. De perfil tímid i humil, amb una enorme capacitat intel·lectual, va saber escoltar i dialogar amb els líders de diferents religions. Amb finor va auscultar el mal que patia la nostra cultura. Era un apassionat en la recerca de la veritat. No era un personatge mediàtic, però tenia una profunditat que li permetia d'arribar fins al moll de l'os de la realitat.

Posseïdor de conviccions molt pregones i fermes, feia servir un llen-

guatge literari i clar, al servei del magisteri. Les seves encíclics, cartes i escrits conjuminen la teologia amb la poesia i la bellesa expressiva. He tingut l'ocasió de llegir el seus llibres sobre Jesús de Natzaret i les seves encíclics, especialment *Deus caritas est*. La seva espiritualitat, centrada en Crist, és palpable en totes les seves reflexions.

Ja com a Papa, després de molts anys com a professor i després responsable de la Congregació per a la Doctrina de la Fe, va saber acollir tota mena de persones de tendències i pensament molt diferent, i va posicionar-se sempre al costat de la veritat. El seu afany era evitar que el relativisme moral fragmentés la identitat de la persona, tot distingint entre la subjectivitat de les opinions i la veritat, fonament immutable de tot.

Com a bon pedagog i teòleg, la seva preocupació era defensar la veritat de la fe i instruir els fidels. La seva fermesa va generar reticències no només al món social, polític i cultural, sinó fins i tot dins de l'Església. No hi van manca els líders i moviments que es van oposar frontalment al seu llegat magisterial. Frases mal enteses o tretes fora de context li van ocasionar diverses friccions que sempre va estar disposat a pal·liar. Era impressionant constatar com la seva capacitat intel·lectual no estava renyida amb la humilitat. El seu talant era senzill, sobri i atent. Sabia escoltar.

Potser encara no som conscients del llegat que ens ha deixat a l'Església. Les seves obres, estudis i experiència com a home creient, com a teòleg i com a pastor i Papa, al servei del poble de Déu i de la humanitat, no deixen ningú indiferent. Tot i que no fos un Papa mediàtic, com ho va ser el seu predecessor Joan Pau II, ni com ho és el papa Francesc actualment, va tenir un altre carisma: il·luminar amb la veritat uns moments històrics confusos amb una Església que trontolla.

Postals des d'Andalusia

La «revolució digital»

Ja som en plena «pujada de gener», la prosa freda que deixa les mans balbes i et pot congelar el cor. L'hora d'aquesta veritat quotidiana, quan les dificultats sembla que es fan més grans i tot és més difícil. I com a teló de fons, el Covid que no s'atura, els «refredats» pel fred, la inflació i el descontentament general, juntament amb la sensació que alguna cosa està canviant a marxes forçades, desconcert rere desconcert, sorpresa rere sorpresa, com reflecteixen els titulars de premsa. Ciceró ens va deixar un consell que no hem d'oblidar: «La història és la mestra de la vida.» I precisament per això, qui no aprèn dels seus errors està condemnat a repetir-los. Però és molt més que això. És el «llarg camí del gènere humà cap a la llibertat», segons Hegel, o «l'assalt al cel», segons Marx.

El papa Francesc ens ofereix un consell més senzill: «Hem d'aprendre a escoltar el nostre propi cor.» No és fàcil, potser per manca de temps. I potser també perquè ens ha envaït la «revolució digital», que ha fet del món un llogarret global i ha esdevingut la nova «deessa» que tot ho sap, tot ho ofereix, tot ho soluciona.

Aquesta «pujada de gener», sempre difícil, ens convida a una «lluita personal» que parteix d'aquesta realitat que ens afecta, sense caure en la temptació d'abandonar els «veritables camins» de la nostra realització. Val la pena escoltar el nostre cor, conrear el sentit comú i escollir el que de veritat importa i ens importa.

ANTONIO GIL
Sacerdot i periodista

Cartes

Gran defensor de la fe

Benet XVI ha mort, el Papa emèrit de la nostra modernitat. Quan va sortir elegit es va presentar com «un humil treballador de la vinya del Senyor». I així podríem dir que va viure, defensant la fe encara contra la seva popularitat. Són molts els qui, havent-lo conegut, coincideixen que era una persona discreta, modesta, accessible, humil. Tenia molta paciència i escoltava tota persona que volgués donar-li el seu parer, encara que fossin joves i sense experiència.

Segons Peter Seewald, periodista que el va entrevistar en nombroses ocasions, va demostrar que la religió i la ciència, la fe i la raó no són oposades. Va ser un gran teòleg reconegut per una extensíssima i profunda obra de gran importància doctrinal i moral. Benet XVI va patir acusacions injustes, contradiccions importants per part de la mateixa Església alemanya. Quan em pregunto què seleccionaria entre les seves paraules, acudeixo al seu testament espiritual: «Mantingueu-vos fermes en la fe. No us deixeu confondre.»

CRISTINA CASALS MASSÓ

L'autenticitat

No hem d'oblidar mai que l'autenticitat de la persona rau en la sinceritat i en l'amor que guarda en el seu cor. Aquí radica el veritable desig de felicitat, d'amor, de bellesa i d'una vida plena. Estem massa tancats en el nostre propi món i hem d'obrir-nos més a la gent i ser molt més humans. Si fem les coses des del cor, sense esperar res a canvi, no ens sentirem mai decebuts.

ANNA MARIA MUNTADA BATLLE

Inflació

És la paraula de l'any a Europa, però sobretot és el nom de la tendència que ens han fet a les economies continentals. La inflació a Espanya va estar a punt de fer que la transició se n'anés en orris —recordem que els Pactes de la Moncloa van estabilitzar l'economia i també la política. Tant de bo el nou any dugui la pau a Ucraïna i l'estabilitat a les nostres economies.

MARTÍ MANCILLA MUNTADA

Podeu enviar les cartes a:

redaccio@catalunyacristiana.cat

«Les persones no vivim biologies, sinó biografies»

Antoni Boix, responsable del Servei d'Atenció Espiritual i Religiosa del Parc Sanitari Sant Joan de Déu

CARME MUNTÉ MARGALEF

Els centres del Parc Sanitari Sant Joan de Déu tenen clar que, de la mateixa manera que han d'atendre els pacients en les seves necessitats físiques, psicològiques i socials, també ho han de fer en les espirituals. «Les persones no vivim biologies, sinó biografies», li agrada remarcar a Antoni Boix, responsable del Servei d'Atenció Espiritual i Religiosa del Parc Sanitari Sant Joan de Déu, i especialista en l'àrea de salut mental. «El diagnòstic d'una malaltia de salut mental té una repercussió molt important en les expectatives vitals de la persona», comenta.

Quina és la importància de l'atenció espiritual i religiosa en moments de malaltia i mort?

La importància és molta dependent de la repercussió que la malaltia tingui en la vida de la persona. En clau d'acompanyament espiritual, cal dir que les persones no vivim biologies, sinó biografies. Malgrat que la ciència mèdica estigui molt centrada en la biologia, en realitat les persones el que viuen és la repercussió biogràfica de la malaltia. Per tant, segons com sigui aquesta repercussió es pot fer més necessari l'acompanyament espiritual i religiós, cosa que sol resultar òbvia en els processos de final de vida. Moltes vegades si la repercussió biogràfica és molt gran, la persona es pot trobar desorientada respecte de qui

«La malaltia demana una reconexió amb l'ésser profund, del qual vivim molt allunyats»

«Hem perdut múscul per entomar els revolts de la vida i sense relats que ens preparin per quan aquestes corbes arribin»

és i de quin és el sentit de la seva vida. Convé acompanyar aquestes situacions.

Quins elements, sovint soterrats, afloren en aquests moments?

N'hi ha uns de molt obvis, com la distinció clàssica entre l'ésser i el tenir o el fer. Els humans tendim a reconèixer-nos en allò que fem i tenim, mentre que la malaltia demana una reconexió amb l'ésser profund, del qual vivim molt allunyats. Aquests són els primers elements que afloren. I després tot plegat pot adquirir matisos en relació amb el tema de la culpa i dels vincles. De fet, la Societat Espanyola de Cures Pal·liatives va definir tres eixos de treball a partir dels quals aflora l'espiritualitat: un té a veure amb la relació amb nosaltres mateixos i la coherència amb la qual hem viscut d'acord amb els nostres valors i creences. Quan ha estat així el que emergeix és la pau. Per contra, quan no ha estat així, ho fan el penediment i la culpa. El segon eix és la relació amb els altres, i aquí ens hi juguem l'experiència de l'amor. I en tercer lloc, hi ha l'eix transpersonal de la relació amb la transcendència.

Antoni Boix a l'Espai de Silenci del Parc Sanitari Sant Joan de Déu de Sant Boi de Llobregat.

En aquest sentit, m'agrada trenar la noció de l'esperança amb la noció de la confiança bàsica en la vida, de creure que, malgrat totes les dificultats, viure val la pena. En clau cristiana, connecta amb la confiança que hi ha un Pare provident que ens acull, accepta, estima i acompanya. Si no hi ha confiança bàsica en la vida, el que hi ha és com una gran sensació d'amenaça.

La XVIII Jornada del Servei d'Atenció Espiritual i Religiosa, celebrada el 10 de novembre, es va centrar en la culpa. Quina incidència té la culpa en els processos de malaltia?

Sembla que la incidència de la culpa en la nostra vida és alta, perquè tenim certa facilitat per dubtar de nosaltres mateixos. Alhora, totes les decisions que prenem al llarg de la vida comporten renúncies i, fàcilment, poden ser causa de dolor. Tot això ens desperta por, inseguretats i un dubte que de vegades es torna culpable. Ens hem de donar molt afecte els uns als altres i ajudar-nos a conèixer amb la nostra fal·libilitat i impotència tant quan emmalaltim, com quan acompanyem en la malaltia la gent que estimem. Per a la propera jornada volem parlar del perdó. En la nostra societat secularitzada, el sagrament de la reconciliació es troba en hores baixes, però la gent es continua sentint culpable i necessita ser acompanyada en processos de reconciliació.

Les nostres societats opulentes i individualistes, basades en el con-

sum i l'èxit, estan preparades per afrontar la malaltia i la debilitat?

No ho estan. Com explica el filòsof sud-coreà Byung-Chul Han, autor de *La sociedad paliativa*, ens hem quedat sense grans relats que puguin emmarcar l'experiència de patiment. Per tant, vivim un patiment al qual no sabem trobar sentit, cosa que el fa desesperant. Segons el psiquiatre existencialista Viktor Frankl, el patiment amb sentit es pot sostenir, mentre que el patiment sense explicació ens destrueix. A tot això cal sumar-hi que només se'ns orienta cap a la felicitat i se'ns protegeix de tot el que implica dificultat i frustració. Ens hi hem acomodat tant que hem perdut múscul per entomar els revolts de la vida i sense relats que ens preparin per quan aquestes corbes arribin.

L'augment dels malestar emocional és símptoma d'aquest poc múscul?

Sí. Tot aquest malestar emocional és un símptoma d'aquestes coses i d'algunes altres, perquè la qüestió que hàgim perdut els grans relats ens ha portat també a un relativisme postmodern que pot resultar molt buit. Una cosa és que no hi hagi dogmes, i una altra, que no hi hagi res de veritable. Aleshores, ens quedem sense marcs de referència, ni tan sols per enfrontar-nos-hi. Des d'aquesta indeterminació ens costa molt connectar amb la nostra profunditat i autenticitat. Per tant, no només estem afeblits i sense múscul, sinó també molt desorientats.

CERTIFICATS MÈDICS CARNET DE CONDUIR NÀUTICA I ARMES

CENTRE MÈDIC PLAÇA MOLINA

DR. RAFAEL SOLANAS ANGLADA

• COTXE, MOTO I CICLOMOTOR • PSICOTÈCNICS
• LLICÈNCIA D'ARMES • LABORALS I ESCOLARS • NÀUTICA

LABORABLES

De 10 a 13 h i de 16 a 20 h

Les persones que es presentin amb un exemplar de Catalunya
Cristiana tindran un descompte

de 20 euros

www.centromedicoplazamolina.es

INFORMEU-VOS-EN: Tel. 932 188 826 - Mòbil: 639 474 741

c/ Balmes, 281, entr. 2n - 08006 Barcelona

Sobre Carmen Hernández

AQUILINO CAYUELA

Catedràtic de Filosofia de la Universitat Abat Oliba CEU, de Barcelona.
Escriptor i autor de *Carmen Hernández. Notas biográficas* (BAC, Madrid, 2021)

El temps de Barcelona va suposar un gir decisiu en la seva vida

El 4 de desembre del 2022 es va obrir oficialment el procés de beatificació de Carmen Hernández, iniciadora al costat de Kiko Argüello del Camí Neocatecumenal. Kiko i Carmen han conegut en la seva vida els fruits immensos de la seva evangelització. Però, qui va ser Carmen Hernández Barrera?

Nascuda a Ólvega (Sòria) el 1930, criada a Tudela, va viure una infància feliç en una família nombrosa. Va començar l'etapa escolar amb la Companyia de Maria i a través dels Jesuïtes se li va despertar la vocació missionera, gràcies a l'exemple de sant Francesc Xavier. Traslladats a Madrid el 1945, va continuar estudis al col·legi de Jesús i Maria, on li va créixer la crida a les missions. Va estudiar Ciències Químiques a la Complutense, alhora que enfortia l'espiritualitat i, al final dels estudis universitaris, va ingressar (1954) a l'Institut religiós de les Missioneres de Crist Jesús, vivint el noviciat a Javier i passant després, el 1957, a

València, on va realitzar estudis teològics.

El 1960 va viatjar a Londres per aprendre anglès i preparar-se, una vegada fets els vots perpetus, per viatjar a l'Índia ja com a Missionera de Crist Jesús. Però a finals del 1961 és cridada per la seva superiora a acudir a Barcelona, en un desviament aeri, que la porta a la Ciutat Comtal i obre un temps de prova espiritual fins a la sortida d'aquesta institució, l'agost del 1962.

L'estada a Barcelona va suposar un canvi decisiu en la seva vida. Freqüentava la Catedral de la Mar i el Museu Marès on aprofundia en el misteri de la Creu i en el Misteri Pasqual. Així mateix, va conèixer el sacerdot i liturgista Pere Farnés.

Des d'allí, va decidir viatjar a Terra Santa, un altre desviament providencial, que la va portar a conèixer la terra de Jesucrist i li va obrir el Cinquè Evangeli. Hi va ser entre el 1963-64 i coincidint, al final, amb la visita de Pau VI. Va ser a Terra Santa on va sentir que el Senyor li «obria tots els camins» i en el seu cor es va imprimir una vocació de servir l'Església universal.

Va tornar a Espanya, seguint un periple, que la va portar a Roma i a Assís. Just a la seva tornada, el 1964, es va trobar amb Kiko Argüello als suburbis de Palomeras Altas.

Tots dos van començar a fer catequesi en algunes parròquies de Madrid. Una predicació que recuperava la iniciació cristiana, l'Església primitiva dirigida als pobres i allunyats; formant petites comunitats.

D'aquesta experiència, en sorgeix el «Camí Neocatecumenal», avui dia una realitat eclesial amplíssima, estesa a totes les nacions i que ha donat grans fruits a l'Església recent. La història de Carmen Hernández recorre la història de l'Església des dels moments de la preparació del Concili Vaticà II fins al present.

Carmen Hernández va fundar, juntament amb Kiko Argüello, el Camí Neocatecumenal.

Flickr / Andreas Lischka

El canvi climàtic pot provocar la desaparició dels boscos.

ACTUALITATS CIENTÍFIQUES

Què passa amb els boscos?

Tothom sap com en són, d'importants, els boscos per a la vida humana. La seva contribució a la nostra supervivència és de gran rellevància, ja que la seva acció és doble: rebaixen la quantitat del perjudicial anhídrid carbònic, que es produeix per la respiració animal, fent-ne com un aliment per a ells, i després produeixen oxigen, tan essencial per a la vida. Si no tinguéssim boscos, ben aviat ho notaríem en la mala qualitat de l'aire, fins a no tenir-ne prou de respirable i morir ofegats.

Per això, ens hem de lamentar, i molt, davant dels incendis que enguany han assolat tant de boscam al nostre planeta. Sigui on sigui la crema, el perjudici és global; ens afecta a tots. És urgent fer alguna cosa per a la preservació d'aquestes formacions forestals, sobretot veient les estadístiques de com creix el tant per cent de gas carbònic a la nostra atmosfera.

Pensant això, m'he trobat amb una entrevista molt interessant que han fet al catedràtic d'ecologia de la Universitat Autònoma de Barcelona, Francesc Lloret, que parla d'aquesta temàtica. Nat a Barcelona el 1959, Lloret és també investigador del Centre de Recerca Ecològica i Aplicacions Forestals (CREAF) i acaba de publicar el llibre *La muerte de los bosques*

(Arpa Editores), en què analitza els processos que provoquen la mortalitat dels arbres a tot el planeta. A l'entrevista, pel que fa a la pregunta inicial, què els passa als boscos?, respon: «Estem detectant en boscos d'arreu del món que en pocs anys moren més arbres dels que esperaríem. I això ho podem interpretar com un senyal d'alarma. Les causes són múltiples... Es tracta d'una situació molt lligada al canvi climàtic.» Afirma, doncs, que cal parlar d'alarma. I la causa principal s'ha de buscar en el fenomen del canvi climàtic, que, com sabem, ha produït en molts llocs sequeres i temperatures elevades (i, com a conseqüència, hi afegirem nosaltres, hi ha hagut més riscos d'incendis). A l'hora de citar llocs on els boscos han sofert, posa com a exemple regions on s'hi veuen danys, concretament constata que el que està passant a l'Amazònia pot afectar els balanços de carboni a escala global. Veiem, doncs, que no són tan sols els incendis, sinó que hi ha també altres causes...

El que hi hem de dir nosaltres és que val la pena de prendre consciència del que està passant en aquest àmbit. Que la paraula «alarma» ens entri a l'ànima per tenir respecte dels boscos i col·laborar, si cal, a ajudar a la seva bona marxa.

FRANCESC NICOLAU
Professor emèrit de la Facultat
de Filosofia de Catalunya

GENT DE CASA

Ramon Roca Puig

JOAN PALLARÈS-PERSONAT
Historiador

Han passat més de vint anys de la seva mort i els treballs de l'hel·lenista Dr. Ramon Roca Puig encara són de referència. Va néixer el 23 de març del 1906 a Algerri, terres sòbries de la comarca de la Noguera, on els pares eren mestres. La mort de la mare, el 1909, en el part del tretzè fill, va fer que el pare optés per marxar amb la família a la Mediterrània, a Arenys de Mar, on Ramon residí fins al seu ingrés al Seminari de Girona, i després al Conciliar de Barcelona. Es va doctorar en Teologia per la Universitat Pontifícia de Tarragona el 1928, any en què, el 22 de setembre, seria ordenat sacerdot.

Durant els anys de la guerra civil, estudiaria a la Universitat Catòlica de Milà, on s'especialitzaria en papirologia; després al Pontifici Institut Bíblic de Roma i encara ampliaria estudis a la Universitat Catòlica de Lovaina.

En el camp de la docència, va ser

catedràtic de llengües clàssiques a l'Institut Jaume Balmes de Barcelona, de grec al Seminari Conciliar i, entre el 1960 i el 1964, també de grec a la Universitat de Barcelona.

Entre la multitud d'obres aportades, cal destacar la seva *Gramàtica y antología griega* (1947), *Un pergamino griego del Evangelio de san Mateo* (1959) o la *Missa del segle IV* (1994). De referència és la *Miscel·lània papirologica Ramon Roca Puig* del 1987, editada per la Fundació Salvador Vives Casajuana amb motiu del seu vuitantè aniversari.

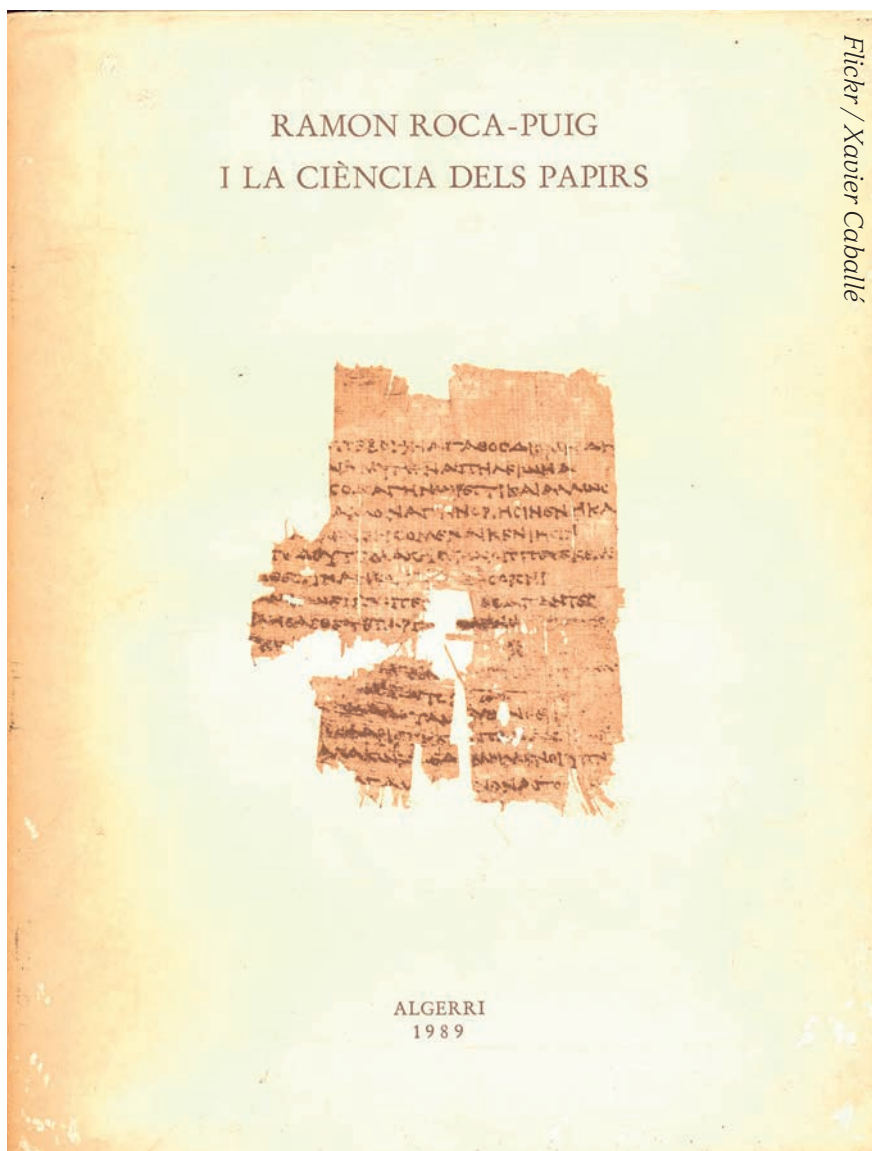
També va viatjar múltiples vegades a Palestina, Egipte, Grècia i les illes de la Mediterrània oriental, cosa que li va permetre aplegar una important col·lecció de documents en papirs amb textos d'Homer, ptolemaics, coptes, cristians, fins i tot bíblics grecs, com un fragment de l'Evangelí de sant Mateu, document datat al segle II, o les dues primeres catilinares de Ciceró. Tot plegat, des del segle III aC fins entrat el segle IV de la nostra era.

El Dr. Roca va ser col·laborador de la Fundació Bíblica Catalana i el 1952, per tal de continuar les recerques i custodiar els documents, va crear la Fundació Sant Lluç Evangelista, tot un referent en els estudis paleogràfics.

Des del 1975 seria canonge de la catedral de Barcelona. Reconegut internacionalment, va rebre la Medalla Narcís Monturiol el 1984, la Creu de Sant Jordi el 1988 i la Medalla d'Or de la Generalitat de Catalunya el 1993. Va ser nomenat fill adoptiu d'Arenys el 1989.

Complerts els noranta anys, va fer donació d'una part del seu llegat i correspondència a l'Arxiu Fidel Fita, d'Arenys. Seria acollit amb els seus papirs a l'abadia de Montserrat, on va continuar treballant els quatre anys que hi romangué, fins als darrers dies de la seva vida.

Va morir el 29 de juny del 2001, als 95 anys. La capella ardent es va instal·lar a l'altar dels Dolors de la parròquia de Santa Maria d'Arenys de Mar, on el 7 d'octubre del 1928 havia cantat la primera missa. Va ser enterrat al monumental cementiri local.

El Dr. Ramon Roca Puig va ser un insigne papiroleg i hel·lenista.

AUTORS DIVERSOS

Palabra y obra

Fraternidades Jerónimas, 2022, 160 pàg.

En aquest llibre es recullen fragments rellevants de les cartes i les homilies de sant Jeroni. El llegat d'aquest doctor de l'Església «es manté avui viu i palpant. Aquestes pàgines així ho pretenen demostrar, tot recuperant aquestes joies inestimables de la literatura cristiana», afirmen els tres autors al pròleg.

DANIEL PALAU VALERO

Raíces de la teología pastoral

Facultat de Teologia de Catalunya, 2022, 254 pàg..

El teòleg Daniel Palau Valero afronta el repte de reconstruir el concepte de pastoral hereu del Concili Vaticà II. En el discurs de la sacramentalitat es descobreix el lloc d'on sorgeixen les arrels essencials per a la teologia pastoral. Una recerca important en el moment sinodal present.

DIVERSOS AUTORS

Panikkar avui

Fragmenta Editorial, 2022, 346 pàg.

Un pensador no és tan sols una obra que vehicula un conjunt d'idees i intuïcions; és també la recepció d'aquesta obra i d'aquest conjunt d'idees i intuïcions. Aquest llibre vol contribuir a la renovació de la recepció de Raimon Panikkar aplegant uns vint estudiosos interessats en la seva proposta intel·lectual.

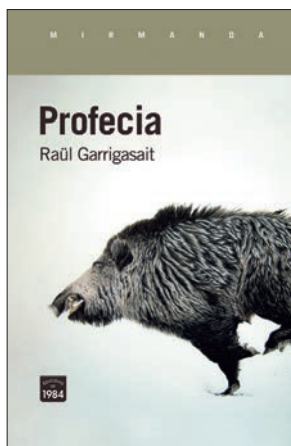

LINDA BOSTRÖM KNAUSGÅRD

Filla d'octubre

Editorial Les Hores, 2022, 152 pàg.

Entre el 2003 i el 2007, Linda Boström va ser ingressada periòdicament en una institució psiquiàtrica on era sotmesa a teràpia electroconvulsiva. Aquesta novel·la autobiogràfica és un intent eloqüent d'aferrar-se al passat, de trobar un sentit i de mantenir vius els vincles amb familiars, amics i amb ella mateixa.

RAÜL GARRIGASAIT

Profecia

Edicions de 1984, 2023, 240 pàg.

Els protagonistes d'aquest llibre són un pare, fascinat per unes bèsties indòmites, animades per una vitalitat sense fi, i una filla, adolorida i vigorosa, que no pot treure's del cap unes històries antiquíssimes de profetes. I, acollint-los a tots dos, una ciutat d'atmosfera única i fosca que respira com un ésser viu.

CARME MARTÍ

Els núvols

Amsterdam Llibres, 2022, 240 pàg.

Quan van diagnosticar el seu fill nounat amb cardiopatia, la Cristina va sentir que el seu món s'ensorrava. Han passat setze anys i avui el Marc és un adolescent avesat a les visites mèdiques i els hospitals. Colpidora i plena de llum, aquesta és la història d'amor entre una mare i un fill.

CRÍTICA DE TEATRE

ANDREU SOTORRA
andreu.sotorra@gmail.com

Els rapinyaires és una comèdia en clau de *thriller* inscrita en la tendència neorural moderna amb la fugida massiva del medi urbà cap a la natura. L'autor, Roc Esquius (Súria, 1982), arrenca la trama amb una de les protagonistes, la Clara (l'actriu Rafaela Rivas), que fuig de la ciutat i de l'estrès, amb en Bernat (l'actor Òscar Jarque), un músic que no té on caure mort. La fugida és cap a un llogarret en decadència on han trobat només per dos milions —ep, de pessetes!, que som als anys preolímpics i preeuros— una antiga casa que

De fora vindran que de casa ens trauran

li ha venut una propietària rural amb vitalici fins a la seva mort. Una mort, esclar, produïda sospitosament molt poc temps després de la venda.

Però ja he dit que aquest és només el punt d'arrencada. El que de seguida enllaça l'autor és amb una faula. Parlo de faula perquè un dels personatges (en Bernat, primer secundari i al final protagonista) s'encaterina amb les passejades pel bosc amb un ocell rapinyaire i un conill. La presumpta faula s'endinsa en el poder per drets adquirits, l'afany de l'especulació i l'engany sobre l'engany.

L'estructura de l'obra fusiona una escena amb una altra, a vegades només amb un llampec d'il·luminació, cosa que dona un dinamisme inusual i atractiu a la vegada. Apareix l'alcalde (l'actor Ramon Godino), un homenet amb bat amenaçador que vetlla pel poble i per l'interès propi. Apareix la seva presumpta tieta

(l'actriu Roser Batalla), que acaba demostrant que molts catalans, de les pedres, continuen fent-ne pans... o pessetes!

I les aparicions d'aquests dos personatges, entestats a adquirir a la parella d'urbanites acabats d'arribar al poble i al preu que sigui la vella casa de la veïna difunta, desemboca en un joc de mans de negocis tèrbols que recorden com es van inflar les bombolles immobiliàries abans del crac del 2008 i com van infestar tantes poblacions rurals només amb l'interès de l'especulació.

I el registre de *thriller*? També hi és. Però aquesta és una sorpresa que han de descobrir els espectadors i que un es guardarà prou de desvelar. Només es pot dir que hi ha una escopeta de caça i que l'ambientació de l'antiga casa és una mena de fotografia en color sèpia: el vell retrat de la mestressa, el balancí que es belluga misteriosament, el terra de l'empostissat de fusta vella, el paraguai i penja-robes, la taula i les cadires de boga, el vell bagul que fa de banc i, sobretot, la pols acumulada, una pols que dona un to de realisme a la ficció i que, quan s'espolsa amb la camussa, sembla que deixi en l'aire, amb el núvol blanc que aixeca, aquella vella dita que avui té un cert significat racista i que diu allò tan conegut que rima i tot: «De fora vindran que de casa ens trauran.»

L'actriu Roser Batalla en una escena de la comèdia «Els rapinyaires» de Roc Esquius.

AMB BON HUMOR

«ELS RAPINYAIRES»,

de Roc Esquius
INTÈRPRETS: Roser Batalla,
Ramon Godino, Òscar Jarque
i Rafaela Rivas
DIRECCIÓ: Nelson Valente
Sala Versus Glòries, Barcelona
Fins al 29 de gener

CRÍTICA LITERÀRIA

ROSA M. BOIXAREU
Biblista

Llums i ombres

DIEGO SOLA

Història dels papes.
Fragmenta editorial, 2022,
pàg. 218.

El ministeri que Jesús encarrega a Pere (Mt 16,18) és *servei* a «l'assemblea dels convocats», per extensió als «homes i dones de bona voluntat» a qui s'adreçava el papa Roncalli, i més enllà. Però la condició humana sovint es veu segrestada pels temps i els seus condicionants i el *servei* s'entén en una dimensió de poder, lluites, influències... que res té a veure amb el sentit evangèlic del mateix.

Amb poques pàgines, l'autor ens fa una passejada per tots els qui han exercit aquesta tasca, la influència religiosa, moral, política i cultural que el papat ha tingut en la història d'Europa i del món, legitimant, o no, doctrines, interessos, actituds. Amb llums i ombres. Allunyant-se, a vegades, d'aquell estil de Pere que fugia de la sacralitat i que, posteriorment, adquirí la figura papal, «presentant-se com un home qualsevol» (Fl 2,7), malgrat no ser-ho. Perquè amb l'encàrrec, i acceptació, del *servei* adquireix una responsabilitat única i universal de no fàcil exercici.

Política i religió formen un entramat en la història del papat. El cisma d'Orient, les rivalitats papals, les escissions, la decadència moral de la Cúria, les conspiracions, etc., conviuen amb les aportacions de tota mena que aquesta figura ha fet, i fa, a l'àmbit religiós; també a la cultura, al progrés social. En època moderna la figura papal, i el que representa, cerca adaptar-se al moment actual. Un exemple, el Concili Vaticà II amb figures clau, com ara el papa Roncalli i el cardenal Montini, sense que hagin desaparegut reticències i dificultats en la seva aplicació encara avui. L'autor s'estén en aquesta darrera època que, en definitiva, és contemporània del lector. Un encert.

Un llibre ben documentat; es llegeix molt bé, ofereix una panoràmica del papat des de l'inici fins avui. Amb dos annexos que serveixen de concreció cronològica i on es veu com avi, pare, fill i net van assolir el papat: un altre temps. A l'actual li dedica unes lletres esperançadores. Que així sigui.

RAUXA

El riu de la infantesa (I)

El podeu creuar sense mullar-vos els peus. Als indrets més plans i oberts s'ésfuma, es fa invisible i només una pluja estranyament insistent a la baixa Segarra el fa ressuscitar. Llavors, quan ja ningú no hi pensava, reneix, ample i fangós, i amb orgull arrana els trossos de blat i ordi de l'Urgell. La rubinada transforma la humilitat proverbial d'aquest riu en una força traïdora i mortal. La memòria d'aquests episodis catastròfics pot perviure fins a cinc o sis generacions: de petit els padrins em contaven com si l'haguessin viscut la rubinada de Santa Tecla, que ni els seus pares havien vist.

Però per naturalesa el Corb és, sobretot, un riu discret i silenciós. Neix, sense fer soroll, a ponent de Santa Coloma de Queralt, al poble de Rauric. A Llorac, corre avall entre marges, i les frondoses obagues de pins i roures li donen l'aigua necessària perquè no mori de set. Reviscolat, arriba a Vallfogona, on el famós rector tortosí es va inspirar per continuar la tradició literària de la nostra llengua. Aquí, la poca aigua que sol dur adquireix la propietat de guarir el cos i l'ànima dels qui hi prenen un bany. Havent lliurat així part de la seva vida, el riu passa per Guimerà, un poble dels més bonics que tenim, però que la majoria de catalans encara desconeixen. Als afores la seva aigua bressola les ruïnes gòtiques del monestir cistercenc de Vallsanta, veritable estampa romàntica enmig del secà. Fent camí avall, el castell de Ciutadilla li fa de vigia per indicar-li el bon camí, mentre rega les vinyes de Nalec. Poc després de Sant Martí, se sorprèn que se li ajunti l'encara més humil Maldanell, que neix al santuari del Tallat i passa pel monestir de Vallbona i per sota del castell del famós baró de Maldà.

EDUARD BRUFAU

Agenda

Barcelona

INSTITUT EMMANUEL MOUNIER

El **dijous 26 de gener**, a les 19.00, aula Mounier *Sobre Paul Ricoeur* amb Tura Pedemonte i nomenament del Reconeixement Mounier 2023 a la sala Sant Jordi del Seminari Conciliar (c/ Diputació, 231 - Barcelona).

INTERIORITAT

El **dijous 26 de gener**, a les 19.30, taller-escola de pregària al Casal Don Bosco de Barcelona; el **dissabte 28**, a les 10.30, espai de silenci i pregària. Més informació: tel. 934 291 803.

JESUÏTES

El **dijous 26 de gener**, a les 20.30, *En Adoració*, pregària a l'església dels jesuïtes del carrer Casp de Barcelona.

UNIÓ DE RELIGIOSOS DE CATALUNYA

El **dissabte 28 de gener**, a les 10.30, jornada de formació *Camins d'interioritat i coherència en la vida consagrada d'avui i de sempre* amb la Gna. Conxa Adell. Inscripcions: ww.urc.cat.

ESGLÉSIA DE SANT GAJETÀ

El **diumenge 29 de gener**, a les 17.00, concert *Nit, Llum i Amor*. Taquilla inversa (c/ Consell de Cent, 293 - Barcelona).

MONESTIR DE SANT PERE DE LES PUEL·LES

El **diumenge 29 de gener**, a les 18.00, conferència de la Gna. Griselda Cos sobre Déu. *Una crida al diàleg*. Més informació: tel. 932 038 915.

CRISTIANISME I JUSTÍCIA

Els **dijous del 2 de febrer al 9 de març**, a les 19.00, curs *Les religions, saviesa que guareix* coordinat per Alicia Guidonet (tel. 933 172 338).

Girona

SANT FRANCESC DE SALES

El **dimarts 24 de gener**, a les 9.15, missa a la capella conventual de la catedral de Girona amb motiu de Sant Francesc de Sales.

PAU

El **dissabte 28 de gener**, a les 11.00, 10a Caminada per la Pau des de l'església del Pont de Molins fins al santuari de la Mare de Déu del Roure.

Sant Feliu de Llobregat

ECUMENISME

El **dilluns 23 de gener**, a les 19.00, trobada ecumènica a la catedral, presidida pel bisbe Agustí Cortés.

FORMACIÓ I DIÀLEG

El **dilluns 23 de gener**, a les 21.00, sessió *60 anys del Concili Vaticà II* amb Manel Simó a la sala parroquial Mn. Joan Vinyeta de Vilafranca del Penedès (pl. Santa Maria, 7).

Solsona

EL MIRACLE

El **cap de setmana del 3 al 5 de febrer**, psicologia i espiritualitat *Vorejant l'ànima humana: somnis* (tel. 973 291 699).

Tarragona

ECUMENISME

El **diumenge 22 de gener**, a les 18.00, pregària per la unitat dels cristians a la prioral de Sant Pere de Reus.

ESCOLANIA DE MONTSERRAT

El **divendres 27 de gener**, a les 20.00, concert de l'escolania de Montserrat amb l'acompanyament a l'orgue de Mercè Sanchis, a l'església parroquial de Sant Joan Baptista de Valls.

GUILLEM DE TORROJA

El **dissabte 28 de gener**, a les 11.00, conferència de Josep M. Sans i Travé *Un català universal del segle XII: Guillem de Torroja, mestre major de l'ordre del Temple (1181-1184)* al Centre Tarraconense El Seminari de Tarragona.

Catalunya Cristiana

SUBSCRIPCIONS ANUALS EN CATALÀ O CASTELLÀ

Catalunya, resta de l'Estat espanyol i Andorra: 145 €

Gibraltar i Portugal: 145 €

Resta d'Europa: 222,99 €

Amèrica i Àfrica: 254,19 €

Àsia i Oceania: 325,43 €

Membre de l'APPEC

Associació de Publicacions

Periòdiques en Català

El setmanari rep l'ajut de la Generalitat de Catalunya

Director: Òscar Martí Navarro
Consiliari: Mn. Miquel Ramón Fuentes
Sotsdirectora: Carme Munté Margalef

Redactors: Eduard Brufau, Miquel Àngel Codina, Macià Grau, Rosa M. Jané, Joan Andreu Parra
Lingüista: Montserrat Pibernat
Fotògraf: Agustí Codinach

Col·laboradors d'aquesta setmana: Eloi Aran, PJ Armengou, Pilarín Bayés, Rosa Maria Boixareu, Pere Borràs, Agustí Borrell, Joan Buscà, Aquilino Cayuela, Juanjo Fernández, Quique Fernández, Bernat Folcrà, Antonio Gil, Oriol Jara, Ignasi Miranda, Glòria Monés, Francesc Nicolau, Joan Pallarès-Personat, Jordi Sánchez Torrents, Rafael Serra, Andreu Sotorra, Sebastià Taltavull, Lluç Torcal, Anna Wennberg

Redacció, administració, publicitat i promoció:

C/ Comtes de Bell-lloc, 67-69 - 08014 BARCELONA

Tel. 934 092 810, Fax 934 092 775

redaccio@catalunyacristiana.cat
administracio@catalunyacristiana.cat
publicitat@catalunyacristiana.cat
subscripcions@catalunyacristiana.cat

Fundadors: Mn. Joan E. Jarque i Mn. Francesc Malgosa

Edita: Fundació Missatge Humà i Cristià

Administració: Isabel Giralt (comptabilitat), Dídac Campos (subscripcions)

Autoedició i compaginació: Macià Grau

Impressió: Impressions Intercomarcals, SA Ctra. C-1.411, Km 34. Polígon industrial El Cementiri.

Tel. 938 788 403. Fax 938 788 212 - 08272 SANT FRUITÓS DE BAGES - Dipòsit Legal B14.387/79

ISSN català: 2938-2238
ISSN internet: 2938-2254

Les opinions expressades pels nostres col·laboradors no reflecteixen necessàriament la d'aquest setmanari

ROSA MARÍA JANÉ CHUECA

Joan Sabé Martínez és professor de Religió a l'ESO i batxillerat en una escola cristiana. Des de fa molt de temps el seu somni és «donar a conèixer l'Evangeli i el missatge de Jesús, d'una forma propera i familiar», assegura. Un dia demanava als alumnes idees per fer les classes més significatives... i aquí va començar tot.

Com va sorgir la idea?

Una alumna em va ensenyar un programa informàtic que permetia crear videojocs. D'aquí em va néixer el desig de fer videojocs cristians. Després de dos anys de treball, he pogut publicar el meu primer videojoc, *Didactic Jesus Game*.

A qui va adreçat?

Inicialment vaig crear el joc per a les classes de religió, per ajudar els professors a motivar els seus alumnes a llegir l'Evangeli. El joc també està pensat per a totes aquelles persones que encara no se l'han llegit i que no troben les ganes o el temps de fer-ho. Pot ser un bon recurs per a les famílies que volen que els seus fills s'apropin a Jesús i coneguin el seu missatge.

Quina és la finalitat principal?

Que les persones, especialment els joves, coneguin tot el que Jesús ha fet per nosaltres i vulguin apropar-se més a Ell. El joc consta d'una narradora, una professora de religió, que anirà explicant l'Evangeli i guiant el jugador per seguir la història de forma correcta. El jugador encarnarà diferents personatges: Maria, Josep, els apòstols... però, sobretot, Jesús. D'aquesta forma el jugador podrà conèixer d'una forma més visual què va succeir ara fa 2.000 anys.

Quins reptes afronta aquest joc?

Veure la gran oferta de videojocs que hi ha, i que pràcticament cap té present Déu d'una forma explícita... em dol. Penso que Jesús hauria de formar part de totes les facetes de la vida, també de la dels videojocs. Els adolescents i joves hi passen moltes hores; si no hi fem present Déu, vol dir que passen

Joan Sabé ha creat el videojoc «Didactic Jesus Game»

«Jesús hauria de formar part de totes les facetes de la vida, també de la dels videojocs»

moltes hores desconnectats d'Ell. Per això, em proposo d'intentar entrar a poc a poc en aquest món competitiu i extens, per aportar-hi llum. Una manera per intentar competir amb l'oferta de videojocs ha estat publicitar-me en diferents xarxes socials. També m'ajuda el fet que el videojoc estigui traduït en català, castellà i anglès.

Com fer el pas del videojoc a la Bíblia, a la pregària, al silenci...?

Passar del videojoc a la Bíblia en aquest joc és fàcil, ja que el jugador anirà llegint literalment els textos evangèlics. Pel que fa a la pregària i al silenci, en diferents moments del joc convido la persona a tenir un moment de silenci i reflexió a l'entorn d'unes qüestions. Als alumnes de religió o catequesi, també els pot ajudar un test avaluatiu dins del joc que ajuda a interioritzar els coneixements apresos de Jesús. Pel que fa a la «set» del jovent, és tot un repte. Penso que una bona manera és

apropant-nos a les seves realitats, però amb paraules de Jesús. Sento com el Senyor em demana aprofundir en la creació de videojocs. Aprofito per demanar-vos pregàries.

Quanta feina hi ha darrera d'aquest videojoc?

Crear-lo i publicar-lo m'ha suposat més de 800 hores de feina. Crear un videojoc és molt més que dissenyar-lo: és aprendre i aprofundir en la Bíblia, en la geografia històrica d'Israel, en la comparació dels 4 evangelis... i també desenvolupar la capacitat informàtica per crear una pàgina web i seguir els requisits i processos de publicació de videojocs. Dono gràcies a Déu per tot el que he après en el procés.

On es pot adquirir?

Per buscar-lo d'una forma fàcil, si poseu «Didactic Jesus Game» a Google us apareixerà el joc per descarregar-lo. Podeu anar-hi també a través de la meua pàgina web: www.biblegamesproject.com.

ROCA,
100 ANYS
D'HISTÒRIA

més a la teva
botiga Roca
i a roca.es

Tota una vida junts formant part
de la vida de moltes famílies, tenint cura
de tu i dels teus.

Roca es projecta cap a un futur
cada vegada més net i confortable,
oferint-te els productes més innovadors,
per fer-te la vida més fàcil.

Ja hem començat a escriure un nou futur
amb tu, el futur comença ara.

Roca